

2011 TavasZ

TheSZarvasTimes

100% ORIGINAL LAUDER-JOINT SUMMER CAMP SPIRIT שש

SZARVAS-SOMER-BAMAKO? HORÁNY-LONDON-SIÓFOK!

TÖRŐDJ!

Oké, de mivel?

RASBI

és a karobos csiga receptje

ELINDULT A NYÁRI
JELENTKEZÉS! BE-
LÜL TURNUSIDŐPON-
TOK ÉS EGYÉB HASZ-
NOS INFORMÁCIÓK

JICKÓRA

EMLÉKEZÜNK

EGY

egyetem,
NÉGY rabbi

avagy esernyő nélkül Angliában

Gedeon
legujabb
kalandjai
Szarvason

BOKOR & VAKER: Ott, a nyúlon túl!

– Ez az! Nyári tábor a vízpart közelében, ez a neked való hely!
– Jól jön majd a kikapcsolódás, oda malacokat nem engednek be.

Kövess minket Twitteren,
és csatlakozz hozzánk
Facebookon, hogy mindig
tudd, mi a pálya!

facebook

SZARVAS INT'L JEWISH
YOUTH CAMP

twitter

SZARVASCAMP

Olvass, nézz, hallgass,
lájkolj, és tedd hozzá
a magadét!

ÉPP AZ JUTOTT ESZÜNKBE...

hogy akkor örömmel közöljük: ez itt a lap eleje! (Nahát, pedig ez már a 3. oldal...)

Kedv. olv., a szerk. koptatja itt a bill-et, h. bevezesse a legfrissebb (vö. periodicitás) lapszámot, de egy bek.-ben már ennyi röv. is bőven sok, tehát a szerk. gépelési szokásairól e helyt ennyit.

Egy év is eltelt már, amióta legutóbb megjelent az évközi Szarvas Times. Tervbe volt véve több megjelenés is, sőt, már a munkálatok is elkezdődtek, szerzőink lelkesen szereztek, de a szerk.-nek végül sosem jutott elég ideje és energiája arra, hogy a saját elvárásainak megfelelő lapot összerakjon (c'est le manque de temps!). Vagy csak simán bénázott. Helyette viszont Szarvason töltötte a nyarat, a bringázás tábori szerelmeseinek nagyobb örömére. (Az ősztől és a téltől most nem beszélünk, az esős volt és hideg – majd havas és hideg.)

Most viszont újra tavasz van, és frappáns szlogenünk szerint a tavasz után mi jön? Bezony: közeledik újra Szarvas! Ráadásul már jócskán benne vagyunk a madrichok felkészítésében is, így éppen ideje volt, hogy hírt adjunk magunkról, a nyarat előkészítő munkálatokról, vagy éppen az idei *Szarvas nyílt napról*, amikor is már megkezdődött a nyári turnusokra való jelentkezés!

A tábor fenntartásához és működtetéséhez szükséges források sajnos ebben az évben is csak két turnus megtartását teszik lehetővé – viszont a látszat

ellenére is sok minden történt ez ügyben: újabb lépéseket tettünk a teljes önfinanszírozás felé, és örömmel tapasztaljuk azt is, hogy immár idehaza is terjedni kezd az adományozás civil erénye (van is egy ezzel kapcsolatos nagyszerű *micve*, de erről majd pár bekezdéssel odébb): egyre többen döntenek úgy, hogy az elvárt részvételi díjon felül mások táboroztatásához is hozzájárulnak. Azt azonban elmondhatjuk, hogy ez a két turnus talán még fontosabb is a számunkra (ha ilyen egyáltalán még lehetséges), ugyanis ennyi idő alatt kell megcsinálnunk a világ egyik legjobb táborát!

De most következzen néhány szó a belív tartalmáról is: színes beszámolókat olvashattok a madrichképzés ügyeiről és jelenlegi állásáról, van egy izgalmas interjúnk egy régi szarvasossal, aki Bamako-ralit is nyert már, de ezen kívül arról is mesélt nekünk, hogy mit is jelentett és jelent ma is az életében a tábor és a zsidó ifúsági mozgalmak. Külföldi tudósítást New York után ezúttal az Egyesült Királyságból olvashattok – mit tegyünk, meglehetős angolszász orientációjú szerk. vagyunk (ám ünnepélyesen letesszük a nagyesküt, hogy legközelebb már egy mediterrán élménybeszámolót kaptok). Berlini rabbi barátunk kelet-európai meséje igazi személyiségfejlődést fest le nekünk, és már csak az előtte való tisztelgés okán is folytatnánk Gedeon szarvasi kalandjait bemutató *(folytatás a következő oldalon)*

TARTALOM

ברוכים הבאים

Az jutott az eszünkbe... 3-4.
3-2-1 4.

INTERJÚ

Szarvas-Somer-Bamako (László Péter) 5-8.

BIGGIE: ICH BIN EIN BERLINER...

The Life of O'Brian 9-10.

GONDOLKODÓ

Törödj! Oké, de mivel? 11.

MINDEN BOKOR VAKER

Huxley után szabadon 12.

Az elkerülő hadművelet 13.

Köd 14.

MESÉLD EL

Kötélék 15.

יצחק רוט עליו השלום

Elment a tanárom... 16.

Niszán 27. 17.

A DOLGOZÓ NÉP

A Kisínóc-Cegléd-Horány-Siófok túra 18-20.

Horány+London+Siófok=Szarvas 21.

MÁS-VILÁG

Az esernyő fogyó eszköz 22-23.

NEGEV+GALIL

A rabbi és a csodafa 24.

Recept: a karobos csiga 24.

Szabadulás Egyiptomból 25.

FONTOS

Információk a 2011-es szarvasi nyárról 26.

TheSzarvasTimes
SINCE 1997

Jichák Roth (1946–2010)

XV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM
2011 TAVASZ

A SZARVASI NEMZETKÖZI
ZSIDÓ IFJÚSÁGI TÁBOR LAPJA.
MEGJELENIK, AMIKOR ELKÉSZÜL.
MINDEZT A JDC MAGYARORSZÁG
TÁMOGATÁSÁVAL TESZI.

FELELŐTLEN SZERKESZTŐ: BUTTÁS LEVENTE - TÁBORVEZETŐ: FRIEDMAN SASHA - NEVELÉSI IGAZGATÓ: FRITZ ZSUZSA - PROJEKT KOORDINÁTOR: LÜBECK JUTKA
MUNKATÁRSÁK: ICH BIN EIN BERLINER: BALLA, BIGGIE ZSOLT (BERLIN) - MINDEN BOKOR VAKER: KERTÉSZ ENDRE (BÉCS), SAXINGER VIKTOR (BÉCS)
NEGEV+GALIL ROVAT: CHANA DEUTSCH (MITZPE YERCHO) - REJTVÉNY: GYERTYÁNOS BORBALA
TOVÁBBI MUNKATÁRSÁK: BALKÁNYI NÓRA (DK), BERÉNYI, PEPE PÉTER, GILAD BODENHEIMER (IL), FRITZ ZSUZSA, JAMBRİK ALEXANDRA, KELEMEN ÁGNES,
LAKI DÁNIEL MÁRTON, NÓGRÁDI NOÁ (E), DR. PASZTERNÁK, KISPASZTI ANDRÁS, SÁGI MIRJAM (UK)

LAPTERV, TÖRDELÉS & NEMALVÁS: DJ 878

FOTÓ: LÁSZLÓ PÉTER, FONÓ RÓBERT, LÜBECK JUTKA, FRIEDMAN SASHA, BUTTÁS LEVENTE - KORREKTOROK: ÉLŐ BERNADETT, JAMBRİK ALEXANDRA,
BUTTÁS ÉVA - QA: THIRTY-EIGHT - NYOMÁS: „KÉT N” KKT. FELELŐS VEZETŐ: FÉNYES ISTVÁN - ISSN: XXXX-XXXX (izé, lesz...)

LEVÉLZÉSI CÍM: BÁLINT HÁZ, 1065 BUDAPEST, RÉVAY UTCA 16. (A BORÍTÉKRA ÍRD RÁ: SZARVAS TIMES)

E-MAIL: SZARVAS TIMES@GMAIL.COM

PDF ARCHÍVUM, KÉPEK, VIDEÓK, INFORMÁCIÓK: SZARVAS TÁBOR.HU - FACEBOOK: SZARVAS INT'L JEWISH YOUTH CAMP

TWITTER: SZARVAS CAMP - MEG NEM RENDELT KÉZIRATOKAT IS ÖRÖMMEL FOGADUNK.

A LAP ELKÉSZÜLTÉT SOKBAN SEGÍTETTE
A TILOS RÁDIO (90.3 MHz) HALLGATÁSA.

We all live in a yellow suburbine.

(folytatás az előző oldalról)

képregény-sorozatunkat, de erre amúgy is van éppen elég okunk. Dr. Paszti tömören is színes úti beszámolója megírása mellett megtette sokak által várt első(?) lépéseit a memoáirodalom keményre döngölt, ám rögzös útján, ez pedig méltán számíthat az olvasók beleérző szimpátiájára – hogy egy enyhe képzavart is ideillesszünk. Mindezek közben persze kísérletet teszünk az elmúlt nyár hangulatának felidézésére, még az a szerencse, hogy fotóink vannak dögivel, csak győzzük válogatni!

Tavaly szomorú eseményről voltunk kénytelenek beszámolni a tábor online csatornáin,

sokak számára teljesen váratlanul elvesztettük régi táborvezetőnket, azt az embert, akinek a neve egybeforrt a szarvasi táboréval. A megjelenésünk ideje előtti napokban, április 11-én múlt egy éve, hogy elhunyt Jichák Roth, a tábor apjaként tisztel Jickó. A Szarvas Timesban is igyekszünk illően megemlékezni róla.

De legyen költségvetési plenáris vitanap a nevünk, ha csak búslakodni tudunk! Elmélyült szórakozást ígérve folytatódik Bokor és Vaker urak irodalmi igényű rovata: ezúttal a nyárra és a törődésre reflektáló, és egy a szabadulásról szóló mű, valamint egy vámpír-pikareszk vár-

ja a nyájas olvasót. A szerzők egyre lelkesebbek, és ki tudja, egy szép napon talán még madrichként is visszatérnek a táborba.

Örömmel jelentjük, hogy ezúttal is van miért kinyitnia a lapot a legkisebbeknek: Chana Deutsch (régenvolt negeveseknek: Steiner Anna) Simon bár Jochájáról mesél nekik, sőt, Frici Mózes-története, egy finom recept és több rejtvény is vár rájuk!

Ja, még valami: ne feledd, hogy év közben is van Szarvas! Mert van olyan hely, ahol a legtöbb táborozó újra együtt lehet. Te talán még nem hallottál

róla? Facebook! Ez pedig már annyira egyszerű, hogy neheztésképpen angolul regisztráltunk: *Szarvas Int'l Jewish Youth Camp*. Viszont cserébe leírjuk ide magyarul is: *Arckönyv* (így legalább egálban vannak). Itt aztán találsz egy csomó nyári fotót, sőt, videókat is, de ide kerülnek fel a legfrissebb híreink a táborról és az év közben zajló szarvasos programokról is, meg itt lehet vadul ápolni az örök barátságokat a nyári spánokkal (csoporttalálkozók megszervezése ennél könnyebb talán soha nem lesz). Röviden: nem tudsz élni nélküle! (Mi van, még itt olvasol? Nyomás lájkolni!)

a szerk.

3-2-1

Hölgyeim és uraim, most pedig következnek az idei nyári programja! Aki a borítékot felnyitja: Arnold. (*Taps.*)

Köszönöm a megtisztelő feladatot! Tehát az idei nyáron a szarvasi tábor programja... (*borítékörgés*) **Törődj!**

Nohát... mit is mondhatnék. Aki nem akar törődött lenni, az ne tö... Ja, nem úgy! (*újabb papírzörgés, majd egy szemüveg elő- és felvételének mással össze nem téveszthető hangjai*).

Az idei programot ugyan el lehet mondani egy szóban is

(ugye: törődj!), de azért jobb, ha mégis kibontja egy kissé az ember. Azt a szót talán már hallottad, hogy *micve*. Ez nem más, mint a zsidó hagyomány szerinti parancsolat elnevezése. Parancsolatból persze több is van (akkor mondjuk azt, hogy *micvot*, vagy magyar többszámossal: *micvék*). A tízparancsolatot például a legtöbb ember ismeri, ám ezen a tízen kívül is van még sok egyéb micve. A zsidóság egyik leglényesebb tulajdonsága éppen a micvéin (és azok sokaságán) keresztül mutatkozik meg: a ta-

nítás maga kb. egy erkölcsi kódex, ami megmondja, hogyan kell *cselekednünk* ahhoz, hogy jó és hasznos életet éljünk: van például micve arra, hogyan kell az elesetteken segíteni, hogyan bánjunk egymással, hogyan rendezzük az adósságainkat, de arra is, hogyan bánjunk a természettel, sőt, hogyan és miként együnk és igyunk! (Bingo! Ez a kasrut, a kóserság.) Van itt azonban egy fontos követelmény: nem elég csak tudni, hogy mi a jó, de ezt a jót gyakorolni, *tenni* is kell. Az idei nyári program éppen arról szól majd, hogyan és miképpen értelmezheti ezeket a tanításokat egy XXI. századi ember itt, Európában. De semmi bigottság! Megpróbáljuk közösen felfejteni azt, lehet-e akár ma is érvényes üzenete a zsidóság ősi

erkölcsi, etikai hagyományának, és ennek vajon lehet-e hatása a vallásos értelmezés keretein kívül is (sőt!). (*Eláruljam? – a szerk.*) Vagyis arról szól az egész, hogy *törődj* azzal, hogyan élsz a világban, hogyan élsz a többi ember között.

Izgalmasnak ígérkezik hát a program, legalábbis a madrichok eléggé rákaptak a témára, voltak már nagyszerű előadások és nagy viták is a felkészülés alatt. Ráadásul ez olyan gondolatkör, amiről a legnagyobbaknak (hermon) és a legkisebbeknek (negev) egyaránt izgalmas programokat lehet majd tartani (*erről is szóló cikkünket l. a 11. oldalon – a szerk.*).

A felhozatal tehát ígéretes. Akkor mi van még hátra?...

Ja, a jelentkezés!

Arnold

SZARVAS-SOMER-BAMAKO

László Péter tévé- és filmrendező, fotós, Lacipeti

Egykor madrich, korcsportvezető, saliach, ma médiamunkás, rendező és fotós. Szeret komplex feladatokat megoldani és komplex történeteket elmesélni.

Szarvasi arcokat bemutató sorozatunk újabb állomásához érkezünk: interjúalanyunk egyike azoknak a régi motorosoknak, akik a tábor első éveiben ott voltak, aztán chanichból madrichhá, majd madrichból korcsportvezetővé lettek. Lacipeti – színes és erős egyéniség, nem véletlen, hogy a legtöbben a becenevén ismerik. Azoknak, akik a kilencvenes években jártak Szarvason és egy turnusban voltak vele, vagy a someresek több generációja számára sem kérdés, hogy ki ő. A szélesebb közönség a tavalyi Budapest-Bamako-rali nyertes csapatának tagjaként figyelhetett fel rá.

Nógrádi Noá ült le vele beszélgetni a homokdűnék között megoldandó feladatokról, fényképezésről, rendezésről, no meg a zsidóságról.

Szarvas Times: Na, hát kezdjük rögtön ott, hogy tavaly megnyertétek a Budapest-Bamako-ralit, amihez ezúton is gratulálunk!

Lacipeti: Köszí... *(Vigyorg.)*

SzT: Szóval, a rali: hogy nézett ki ez az egész? Mi volt egész pontosan a te dolgod ebben a teamben?

LP: Négyen voltunk a csapatban. Én már másodszorra, de volt, aki negyedszerre, viszont most először volt határozottan az a célunk, hogy nyerjünk. A csapatkapitány hívott fel még előtte nyáron, hogy menjek, mert össze akarja szedni a csapathoz az elmúlt évekből a legjobbakat, akikkel együtt dolgozott. Az én feladatom konkrétan két dologból állt: feladatmegoldás és kommunikáció.

SzT: Ilyenekre is szükség van egy autóversenyen?

LP: A Budapest-Bamako-rali több dologban is különbözik más versenyektől, például a Dakartól. Egyrészt, ez egy amatőr verseny. Másrészt pedig, ez nem egy sima gyorsasági verseny. Napi 20-25 feladatot kell megoldani menet közben. Ezek térképészeti, logikai, felderítő, keresős, kommunikációs feladatok. Konkrétan egy nagy Somer-tábor, vagy egy nagy Szarvas, csak a sivatagban. Nagyon hasonlít egy as-lájlára az erdőben, csak itt van alattunk egy 250 lóerős autó, közben meg kell tenni 9000

km-t kőkemény terepen, és így kell teljesíteni a feladatokat. Egyébként itt rögtön meg kell jegyezni, hogy iszonyú sokat köszönhetek Szarvasnak, meg a Somernek, mert az ott töltött 10 év egy csomó feladatra ab-

tűt, amit felfestettek egyre az ezer szikla közül. Én, ahogy kiszálltam az autóból, valahogy megéreztem, hogy merre kell elindulni, mert tudtam, hogy én hova rejteném. Egyenesen odamentem, ahol eldugták.

a csapatot, hogy az adott feladatot tényleg elvégeztük. Ez sikerült is: az első perctől fogva szót értettem velük. Dögivel voltak más csapatokban autószerelők, vagy hobbi-versenyzők, autómániások, akik ha

szólut felkészített. Egy tábor vagy egy esti program előkészítése, a különböző állomásos progik, vagy akár az, hogyan rejtünk el az erdőben dolgokat, amiket a chanichoknak később meg kell találniuk; ezekből a tapasztalatokból nagyon sokat tudtam hasznosítani.

SzT: Például?

LP: Volt olyan feladat, hogy a sivatagban kaptunk egy koordinátát, és akörül keresgélve meg kellett találnunk egy be-

Egyrészt emiatt hívtak vissza, mert már amikor először voltam, akkor sem értették, hogy amit mások hosszan keresgélnek, azt hogyan találom meg egyből. Másrészt nem volt igazán olyan a csapatban rajtam kívül, aki jól tud kommunikálni. Erre főleg azért volt szükség, hogy még sok feszültség esetén is jó viszonyban tudjunk maradni a versenybírókkal; ha például reklamálni, vagy óvni kell, mondjuk, meg kell védeni

nem is bunkók, de egy picit nyersebbek voltak. Ami egyébként érthető, mert napi 12-14 órát ültünk az autóban, Európában még megfagyunk, utána szétizzadtuk magunkat a sivatagban, szétrázott minket a kősivatag, és végig iszonyatosan fáradtak voltunk. Aztán amikor végre éjszaka kiszállunk a kocsiból, sokszor még menni kellett a versenybírókhoz, akik belekötöttek egy-egy megoldásunkba, vagy egysze-

A BUDAPEST-BAMAKO-RALI

egy 2006 óta létező, fapados Dakarként is számon tartott autóverseny, és idén immár hatodik alkalommal indult útnak. A versenyt az 1979-ben életre hívott Párizs-Dakar-rali inspirálta, de a Budapest-Bamako sokkal inkább a kalandos, romantikus oldaláról közelíti meg Afrikát (aki olvasott valaha légiós Rejtő-regényeket, annak nem kell tovább magyarázni). Nincsenek megkötések a nevezésnél, bármilyen, az utcákon is használt járművel el lehet indulni.

A verseny jellemzően minden

év januárjában startol Budapestről, és Magyarország után áthalad Ausztria, Olaszország, Franciaország, Spanyolország, Marokkó, Mauritánia, Szenegál és Mali területén, majd körülbelül két hét elteltével, mintegy 9000 km megtétele után Mali fővárosában, Bamakóban ér véget. 2012-ben a verseny már érinteni fogja Gambia és Bissau-Guinea területét is.

2009-től a résztvevők két kategóriában indulhatnak: verseny, illetve túra. A két kategória résztvevői külön útvonalon haladnak, és a versenyzőknek

feladatokat is meg kell oldania a rali közben.

Az induló csapatok ajándékokat, adományokat gyűjtenek a helyieknek, amelyeket ők maguk, vagy a külön célból indított kamion visz ki a világ 5. és 6. legszegényebb országába, Mauritániába és Maliba.

Bár tavaly a Külügyminisztérium javaslatára a szervezők két nappal az indulás előtt megváltoztatták az útvonalat, így a futam néhány nappal korábban Agadirban ért véget, a marokkói szakaszok így is embert próbálóak voltak.

rűn nem fogadták el. Sokszor nem volt egyértelmű a feladat. Ehhez pedig kellett egyfajta stílus és vérmérséklet.

SzT: És amikor épp nem volt feladat, akkor simán csak autóztatok? Hogy nézett ki egy átlagos nap időbeosztása?

LP: Általában reggel fél ötkor volt az eligazítás, akkor elmondták, hogy aznap körülbelül mire lehet számítani: hol lesz tankolási lehetőség, mennyi vizet vigyünk magunkkal, felhívták a figyelmünket bizonyos veszélyekre, megkaptuk a feladatlistát, és a hozzávetőleges útvonalat. Ezután rögtön elindultunk, az előző napi beérkezési sorrendben. Általában minden nap elsők, másodikak, vagy harmadikak voltunk, tehát az elsők között indulhatunk. Bepötyögtük a GPS-be a megkeresendő koordinátákat, ami már magában majdnem egy teljes óra volt, annyira rázott az út. Rádásul két kutyút is használtunk, hogy biztosra menjünk. Úgy határozták meg az útvonalakat, hogy ne használjunk kiépített műutakat: össze-vissza, terepen át, vagy olyan ösvényeken, amiken valaha már járt kocsí, de nem tekinthetők útnak. Menet közben kétségtelenül volt olyan, hogy a hátsó ülésen utazóknak úgy húsz percig-fél óráig nem volt dolguk, de azért a navigációban ilyenkor is tudtunk va-

lamennyit segíteni. Pláne, ha olyan feladatot kaptunk, aminek nem voltak megadott koordinátái, hanem csak valamit ki kellett szűrni távrolról. Volt olyan, hogy „az út során valahol egy kikövezett vízelvezető három oszlopa ágaskodik az ég felé, és van rajta egy felirat a következő feladatról”. Egész nap mindannyiunknak figyelni kellett arra, hogy hol van az a három oszlopos kikövezett vízel-

„Az igazság az, hogy én egy fotós családba születtem bele. Egy darabig ágáltam ellene, hogy én is fotós legyek, mert hát ha az ember családja azt csinálja, akkor én nehogy már azt csináljam, de aztán nem tudtam elkerülni.”

vezető, és egy idő után már mindent annak néztünk, és persze hogy épp mögöttünk jött két másik csapat, amikor pár száz méterrel előttünk valóban észrevettük. Ha megállunk, persze ők is megállnak, hogy elolvassák a kihelyezett feliratot. Felkiáltottam: álljunk félre, csináljunk úgy, mintha pisilnénk! Így is tettünk, a többi csapat meg jól elment mellettünk, nem vették észre a vízelvezetőt, és így a feladatot sem teljesítették. De volt egy hason-

ló dolog, amit viszont rögtön az aznapi útvonal elejére tettek. Ha addig nem jutok el a feladatlap végéig, hogy végigolvassam, akkor elmentünk volna mellette. Úgyhogy ilyen jó kis cseles dolgok voltak.

SzT: Ha nem indiszkrét a kérdés, kíváncsi volnék rá, hogyan oldottátok meg ezeket a praktikus dolgokat. Mondjuk alvás, zuhanyzás... Vagy egyebek.

LP: Az elején Európában még kisebb motellekben aludtunk, Afrikába érve pedig maradt a sátor, az Atlaszon szerencsére 3-5 fok alá nem ment a hőmérséklet. Az adott célnál mindig volt egy elkerített rész, ott táborozott le éjszakára az egész társaság. Zuhanyozni csak kb. háromnaponta volt lehetőségünk. A végezést megpróbáltuk mindig a beérkezés utánra, vagy az indulás előttre időzíteni, de ha ez nem sikerült, akkor a sivatag-

SzT: Jut eszembe, csajok voltak?

LP: Voltak, voltak. Például a két szépségkirálynő, meg velük egy fókuszos riporter. De a két csaj vezetett végig. Igazából ők nem versenyeztek, de szépen végigmentek a távon.

SzT: Mi volt a helyzet az ideai versennyel?

LP: Tavaly elértük, amit szeretnénk volna, nyertünk, és ennek az egyik jutalma az volt, hogy felkértek minket, találjuk ki az ideai útvonalat és a feladatokat. Az ősszel egy hónapot kellett volna Afrikában tölteni ezzel, de sajnos, vagy talán szerencsére nem tudtam elmenni, mert sokat dolgoztam. Versenybírók lettünk volna idén, de az már nem annyira izgi, inkább máshova utaztam fotózni januárban, de az egy másik sztori...

SzT: Visszatérve még egy pillanatra a feladataidhoz: hobbiból dokumentáltad végig az utat, vagy mert kellett?

LP: Nem, hát ez kötelező volt. Mindenkin volt egy karaszalag a saját csapata számával, azt kellett lefényképezni az adott feladatokkal a háttérben. Ezzel tudtuk bizonyítani, hogy tényleg ott voltunk.

SzT: De nem csak ilyen fotóid készültek...

LP: Nem, nem, egy csomót fotóztam magamnak. Vittem a teljes fotóapparátust, ami önmagában 8 kiló. Azok nélkül én egy tapodtat se mozdulok. Az ott készült fotók nagy részét inkább dokumentációs céllal készítettem, megmutatni, hogy milyen helyeken jártunk, de egyébként nagyon kevés ilyesmit csinállok. Amit én szeretek fotózni, azok arcok, emberek, történések. Tehát mindeképpen ember legyen a képen, mert nekem az arcok mondanak el valamit egy népről, egy embercsoportról, vagy esetleg egy személyről. Azt gondolom, egy tájat nem ad vissza egy tájkép. Mert ahhoz kell neked az a szag, a szél, a páratartalom, azok a színek, fények, az a minden. Tud na-

gyon szép lenni, de az igazi élményt, hogy ott vagy, nem adja vissza egy kép. Ezzel szemben egy arckifejezés, egy mozdulat, az visszaadhatja annak az embernek a gondolatait. Két ember közti interakció pedig rengeteget elárulhat róluk, az életükről, azok komplett történetek lehetnek. Én ilyen egész történeteket szeretek mesélni, és mindig arcokat, mindig embereket fényképezek.

SzT: És a nagyközönségnek tetszenek a történeteid?

LP: Szeretik nézegetni őket, meg beszélgetni róluk. Néhány kiállításom is volt már, ha jól emlékszem, az első a Somerben, még nagyon régen.

SzT: Akkoriban kezdte el fotózni?

LP: Az igazság az, hogy én egy fotós családba születtem bele. Egy darabig ágáltam ellem, hogy én is fotós legyek, mert hát ha az ember családja azt csinálja, akkor én nehogymár azt csináljam, de aztán nem tudtam elkerülni. Egyébként is képekkel kapcsolatos helyeken dolgoztam, dolgozom, és alkotok.

SzT: Ha itt tartunk, mi a kenyérkereső munkád?

LP: A tévében dolgozom, rendezőként és technikai rendezőként, illetve filmeket szeretnék csinálni. Van két kisjátékfilmem, a második, a *Felnőttfilm* tavaly ment a Filmszemlén, azóta pedig már 138.000-en töltötték le – *google it: László Péter Felnőttfilm*. Most is készül egy, a harmadik kicsi, aztán jövő nyáron akarom leforgatni az első nagyjátékfilmemet, az *Ádámcsutkát*. Már nem kell hozzá sok. 110 millió, amiből már 60 megvan! (*Felnevet.*)

SzT: Nézegetve a honlapodat, meg hallgatva téged, szembeötlő, hogy mennyi rengeteg dolgot csinálsz. Dolgozol a tévében, fotó, film, Bamako, utazások... De mi az, amiben a leginkább otthon érzed magad, ami a leginkább a te világod?

LP: A tévé az, amit megta-

nultam. Elvégeztem a Filmművészetit, utána nagyon sok tapasztalatot szereztem, a legkülönbözőbb rendezők mellett,

amit én fontosnak tartok. Rohangászol, mint egy mérgezett egér a gyufaskatulyában, nehéz kihozni belőle valamit, ami

szem, amik nemhogy befolyásoltak, hanem irányt is mutatnak az életben. Amiket ha nem láttam volna, most más lennék.

„Azért én többet szeretnék adni: szórakoztatni szeretnék, a magam módján – és gondolkodtatni.

A film az, amiben ezt meg tudom tenni, abszolút ezt az irányt érzem a sajátomnak, a világomnak.”

és nagyon sok műsorban dolgoztam. Mondhatni, hogy az elmúlt tizenöt év alatt, amennyire lehetett, megtanultam a tévécsinálást – és nem véletlenül fogalmaztam így. Persze az ember minden nap tanul valami újat, fejlődik, mindig tud még jobbat, még többet csinálni, és mondjuk most már a legvadabb tv-műsorok megrendezésére is felkérhetnek, nem ijedek meg tőle. E pillanatban ez a terepem, de a televíziót konkrétan a szem rágógumijának tartom. Úgy érzem, nem hozunk létre igazi értéket. A műsorok megrendelői nagyon szűkre szabják a kereteket, nem lehet belevinni túl sok kreativitást, pláne olyan mondanivalót,

szép, ami jó, ami értékes, és ettől nem érzem magam határtalanul jól. Tehát függetlenül attól, hogy ebben otthon vagyok, nincs benne a szívem. Mert azért én többet szeretnék adni: szórakoztatni szeretnék, a magam módján – és gondolkodtatni. A film az, amiben ezt meg tudom tenni, abszolút ezt az irányt érzem a sajátomnak, a világomnak. Meg is fogom szervezni a háttérrel, ami kell hozzá, mert soha semmiben nem hittem ennyire, mint ebben a filmben. A kis csapattal, akikkel a filmjeim forgatókönyveit írjuk, úgy érzem, maradandót tudunk alkotni. Gyerekkoromból, tinédzserkoromból több olyan filmre is emlék-

Hiszem, hogy én is tudok olyat mutatni az embereknek, amittől elgondolkoznak, amittől kapnak egyfajta irányt, vagy legalábbis egy pozitív impulzust. Összegezve tehát: a filmezés az eszközüm az álmaimhoz, a tévé a munkám, a fotó a hobbi. A Bamako, és az utazás pedig még csak az se. De félre ne értsd, nagyon szeretem, szerettem ezeket is. Próbára kellett tennem magamat.

SzT: És sikerült a próba, sőt, nyertetek. Mit is lehetett ott nyerni?

LP: Egy ötven centis kupát kaptunk, négyen. De ez nem is erről szólt. Hihetetlen, hogy négy ember beül egy autóba, és két héten át, napi huszonnégy

órán keresztül együtt van. Idegen emberek-ről van szó. Teljesen máshonnan jöttünk, más kultúrkörből, más habitussal, szinte nem is volt közös pontunk. Ez a tolerancia magas iskolája. Amit ott tanultsz magadról, az valami elképesztő. Úgy állsz hozzá, hogy csak a győzelem létezik. Ezt az autót el kell juttatni Bamakóba, be kell vele érni a célba úgy, hogy minden feladatot megoldunk, és közben egyszerűen nem veszhetünk össze. És ez volt az, ami miatt elmentem: hogy kipróbáljam magamat egy olyan szituációban, amit itthon, vagy a legtöbb helyen soha nem élhetnék át. Amit nyertünk, az leginkább a büszkeség, hogy megcsináltuk, és az élmény.

SzT: Térjünk vissza egy picit arra, amit az előbb mondtál a fotózásról. Azt mondtad, hogy népeket, embercsoportokat, és a hangulatukat, történetüket akarod lecsévégre kapni, megeleveníteni a képeiden. Ennek kapcsán a munkáidban visszaköszön a zsidó identitás témája is? Vagy tervezel ilyen témájú filmet, fotósorozatot?

LP: Hát Izraelben fotóztam már néhányszor, az egyik képem nyert is díjat a Pixraelen. De eddig úgy igazán nem jelent meg a munkámban a zsidó identitás.

SzT: Talán félsz a skatulyától?

LP: Nem azért, egyszerűen így alakult. Amikor az ember kikerül a főiskoláról és elkezd dolgozni, minden munkalehetőségnek örül. Sokáig nincs döntéshelyzetben. Mentem, ahova hívtak, amerre vitt az élet. Olyan helyekre kerültem, a show-műsorok, a játékok, a kvízek, vetélkedők világába, amiknek a zsidósághoz nem volt közük. Azt, hogy a zsidóság megjelenik-e majd a filmekben, amikről már én dön-

LÁSZLÓ PÉTER

1976. február 1-jén született, fotós családból származik, ő maga a húszas éveit elején kezdett el fényképezni. 1995-ben érettségizett az Anna Frank Gimnáziumban. A kilencvenes évek első felében a Szarvasi tábor madrichja, majd korcsportvezetője. Szarvas mellett aktív részt vállalt a Hasomer Hachair ifjúsági szervezet működésében, madrichként, sálachként, azaz a szervezet vezető kiküldöttségként, majd gazdasági vezetőként is munkálkodott. 1995-

től dolgozik tv-műsorokban és filmekben (pl. Jancsó Miklóssal, és asszisztensként Steven Spielberg München című filmjén is dolgozott), 2000-ben diplomázott a Színház- és Film-művészeti Egyetem szerkesztő-adásrendező szakán. 2001 óta rendez önállóan videoklipeket, koncerteket, tv-műsorokat, eddigi önálló filmjei: *Oldalbordák* (2006, rövidfilm), *Felnőttfilm* (2009, rövidfilm). Most első nagyjátékfilmjére készül, melyet tervei szerint 2011 nyarán forgat. A *Felnőttfilm*ről: „2009

októberében, két éjszaka alatt és teljesen önköltségből forgattuk le 9 színésszel, és egy 30 fős stábbal a filmet, amelynek forgatókönyvét két hónapig dolgoztunk az írócsapatommal. A stáb és a színészek nagy része ingyen, a többiek a szokott ár töredékéért jöttek el. Technikát, utómunkát is nagyon kedvezményesen áron kaptunk. Igazi alkotóközösség jött létre, kimondhatatlanul hálás vagyok érte mindenkinek. És nem is volt egyszerű a stáb dolga, hiszen a forgatáson olyan tempót voltam kénytelen dik-

tálni, ami lehetővé tette, hogy a kitalált 230 snittet fel is tudjuk venni. Aztán a hangkeverésnél ezt még megtoltuk, és 1500 hangsnitt ad komplex miliőt a mozinak. De minden befektetett energiát, forintot, percet ezerszeresen viszonz az a rengeteg visszajelzés, amelyeket a bemutató óta kapok-kaptam.”

László Péter weboldala: peterlaszlo.eu. Itt izéltét kap-hatsz a *Felnőttfilm*ből, az *Oldalbordák*at meg is nézheted, és megtalálhatod jó néhány fotóját is.

tők, meglátjuk. Ebben a pillanatban más témák kötnek le, mást tartok fontosabbnak átadni, de ez nem jelenti azt, hogy nem foglalkoztat a kérdés. Több ötlet is felmerült már bennem ezzel kapcsolatban. A fejemben van, bennem van. Azt gondolom, hogy ez az enyém, ez kitörölhetetlen, nagyon sokat jelent nekem, egészen kisgyerekkorom óta. Szépen lassan csöppentem bele: bár származás szerint nem kérdés, hogy honnan jövök, de a szűk családom elég lazán kezelte a zsidóságot, a Somer meg Szarvas révén kerültem bele valódi mélységekig, ezekről kaptam annyi mindent. Ennek köszönhetem gyakorlatilag azt is, hogy milyen vagyok; hogy jól kommunikálok, hogy tudok szervezni. A zsidósággal együtt ezeken a helyeken kaptam egyfajta mentalitást is. Így a kettő nekem összefügg. És most egyelőre ezeket a dolgokat hasznosítom abból, amit ott kaptam: a szervező- és kommunikációs készséget, és azt, hogy milyen kreatív módon oldok meg szituációkat az életemben. Az identitás-részét még nem használtam, várat magára. El fog jönni a pillanat...

SzT: Mik a terveid?

LP: Most úgy érzem, bármilyen nehéz is manapság, de nekem a film a jövőm. Először Magyarországon, de remélem

úgy alakul, hogy később akár majd külföldön is.

SzT: Mi az, amit az eddigi tapasztalataidból átadnál a Szarvas Times-ot forgató ifjúságnak?

LP: Nagyon szeretném kiemelni, hogy mennyit kaptam Szarvastól és a Somertől. A mai napig abból építkezem. Amennyit, és ahogyan én ott beszélgettem, ahogy mi együtt gondolkoztunk, gondolkoztattuk a chanchokat és a kezdő madricho-

kat, a légkör az emberek között, a kreativitás használata, hogy hogyan lesz egy ötletből program, hogy hogyan lehet valaminek a lényegét meglátni, megláttatni, hogyan jutsz kompromisszumra emberekkel, hogyan oldasz meg problémákat... Robival (*László Róbert, Peti öccse, politológus – a szerk.*) sokszor beszélünk arról, hogy a mai napig ebből élünk. Szóval ez valami hihetetlen többletet ad az egész további életre.

ICH BIN EIN BERLINER EIN BERLINER AUS SZARVAS

THE LIFE OF O'BRIAN

Ez alkalommal egy közép-európai mesét szeretnék veletek megosztani. Egy igazi Lauder-mesét. Hol volt, hol nem volt...

1988-ban, amikor már tudni lehetett, hogy közel a rendszerváltás, egy kilenc éves budapesti kisserác meglátott egy kiírást az általános iskola hirdetőfalán: egy helyi katolikus templomban vasárnaponként Biblia-tanulás indul. Mivel kis hőszünket mindig is lázba hozták az érdekesebbnél érdekesebb, akciódús bibliai történetek, hazaérve megkérdezte édesanyját, hogy járhatna-e a vasárnapi órákra.

Az édesanya, miután az első sokk után újra levegőt tudott venni, így felelt: „Kisfiam, beszélünk kell. Na, kezdjük az elején...” Aztán két hét múlva a fiú elkezdett járni a Nagyfuvaros utcai zsinagóga vasárnapi Talmud-Tórájára, amit akkoriban a körzet nagy tiszteletnek örvendő rabbija, a tavaly elhunyt Raj Tamás vezetett.

Az évek alatt a kisserác érdeklődése a zsidó hagyományok és a Tanach iránt egyre nőtt. A Talmud-Tórán hallott az akkoriban induló Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskoláról, és kérte szüleit, hadd járhasson ebbe a suliba. A szülők beleegyeztek. Ráadásul még az 1991-es iskolakezdés előtt elengedték fiúkat a Bnei Akiva által szervezett háromhetes izraeli útra. Mikor a srác visszatért az utazásról, az egyik első kérdése, amit még a repülőtérrel hazafele menet feltett, hogy miért is nem tartanak otthon kóseret. Az anya – nagyon bölcsen – azt mondta: „Lehet róla szó, de akkor nincs több párizsi.”

„Hát... akkor annyira nem is fontos.” – válaszolta a fiú.

Teltek a lauderes évek, és az immáron fiatalemberre érett hőszünk sokat tanult a zsidóságról, a hagyományokról, de ez a gyakorlatban nem jelentett sokat. Az iskola első pár évében szülei nem engedték le Szarvasra táborozóként,

féltek, hogy az izraeli út hatása immáron sokkal erősebb lesz, később pedig már a fiút sem igazán villanyozta fel a nyári tábor ötlete.

A fiatalember, tanulmányainak köszönhetően 17 évesen kikerült az évente Izraelben megtartott nemzetközi Biblia-versenyre, és a készülődés közben rájött, hogy két és fél hetet fog eltölteni a számára ismeretlen vallásos környezetben. Nem akart kilógni a sorból, nosza, elővette a tanárától, Oláh Jánostól kapott *Sámuel imája* című zsidó imakönyvét, és két hét alatt megtanulta követni a héber nyelvű imákat.

Amikor hazajött az izraeli útról, úgy döntött, hogy szeretné az ott szerzett tapasztalatait tovább mélyíteni, ezért hétfőnként és csütörtökönként

elkezdett lejárni a Nagyfuvaros utcai zsinagóga minijébe (a minjen tíz felnőtt – pontosabban bár micvá kort betöltött – zsidó férfi; a közösségi imához szükséges létszám). Ráadásul ekkor kapta meg a jogosítványát, és meggyőzte szüleit arról, hogy a veze-

Eljöttek az egyetemi évek, a fiatalember úgy döntött, hogy a Műszaki Egyetemen tanul tovább. 1998-ban néhány barátjával együtt úgy döntött, hogy elmennek Szarvasra, az akkori, sokak által 5., vagy UJS-tur-nusnak nevezett programra, ahová sok, a táborból kiöregedett, de oda visszavágó

BASSZUS!

tést a legjobban úgy tudja gyakorolni, hogy hétfőn és csütörtökön reggel hétre kocsival elmegy a VIII. kerületbe, majd onnan fel a Budakeszi útra. A minjenbe, néhány kivétellel, szinte csak idős emberek jártak. Hőszünk itt döbbsent rá, hogy ha nem kezd el megtanulni, hogyan kell előimádkozni, akkor pár év múlva senki sem marad, aki ezt meg tudná tenni. A hagyományokról nem elég tanulni, azokat csinálni is kell.

ember járt le. Ez az élmény leírhatatlan volt, és annak ellenére, hogy fiatalemberünk előtte táborozóként még sosem vett részt Szarvason, az egyik elkövetkező nyáron szerette volna kipróbálni, milyen is ott madrichnak lenni.

Hőszünk a 2000-es év harmadik turnusában volt először csoportvezető, madrich, és nagyon félt, nehogy a chanichok, akik a csoportjában voltak, és valószínűleg már sokadszorra jöttek Szarvasra, rájöjjenek, hogy ő még csak kezdő. A nyár

azonban szuper volt, így a következő évben a fiatalember már két turnust is bevállalt. Aztán az azt következő nyáron már mind a négy turnust végigdolgozta Szarvason. Rengeget tanult Smuel bácsitól és Ági nénitől, Jickótól, Zsuzsától, Dani Sáchártól. Itt volt először előimádkozó a Bét Dávid zsinagógában, ahová Róna Aser rugdosta el, mondván, hogy

zott először olyan, saját korabeli fiatalokkal, akik komolyan vallásosak, mindemellett teljesen normálisak voltak. Láthatóan egyensúlyban voltak az őket körülvevő világgal, és mégis, elkötelezetten vallásos életet éltek. Úgy érezte, hogyha valahol valóban meg lehet ismerni a zsidóságot eredeti, ősi forrásaiából, akkor ez a hely az. Így aztán itt is maradt egy teljes évig.

Azt talán említenem sem kell, hogy a nyarakat hősünk továbbra is Szarvason töltötte, immár a vallási feladatokért felelős korcsoportvezetőként.

A csodás izraeli év után fiatalemberünk visszatért Berlinbe. A rabbiképző program izgalmas volt és nehéz. Egy németországi nyári (és szintén Lauder) táborban ebben az évben ismerkedett meg egy fiatal

lánnyal, aki a családjával 1993-ban költözött Németországba. A nyár után két barátjukban is felmerült az ötlet, mi lenne, ha ők ketten nem csak tábori körülmények közt találkoznának. Mivel mindketten vallásosak voltak, a járható út csakis a sidduch volt (kérik nem sztereotípiákban gondolkodva a Hegedűs a háztetőn alapján elképzelni, hogyan is megy ez ma – szívesen írok majd erről is egy cikket valamikor a jövőben).

A leányzó egyébként a lipcsei Lauder Tóra-Centrumnak volt az egyik vezetője.

Hét hónappal az első randevú után a fiú megkérte a lány kezét. Az esküvőjük a hírhedt Kristallnacht óta az első volt, amit a Brunnenstrasse-i zsinagógában tartottak. Rá egy évre pedig megszületett kislányuk.

Ő hosszú generációk óta mindkettejük családjában az első, aki tradicionális környezetbe született. A berlini közösség pedig szép lassan nőtt, ma már 40 fiatal család él ott, jesiva, szeminárium lányoknak, óvoda, iskola, nyári és téli táborok – és ez is mind Lauder!

2009 májusában hősünk megkapta rabbidiplomáját, és családjával ma is boldogan él Berlinben. Szarvas pedig állandóan ott van a szívében, és minden régi kedves ismerőse hiányzik neki – kivéve persze azt az alkalmat, amikor ők éppen Berlinbe jönnek korcsoportvezetői képzésre, vagy amikor nyáron a fiúnak és családjának alkalmá van Szarvason tölteni egy-két turnust. Talán tudjátok, kiről szólt a mese...

Biggie

(A szerző ezúton szeretne elnézést kérni, hogy nem minden, számára fontos nevet említett meg, de higgyétek el, amnyi mindenkinek tartozik köszönettel azért, aki lett belőle, hogy az összes eddigi Szarvas Times még egybekötött, bővített változatban sem lenne elég mindazon oktatók, barátok, madrichok, unitheadek és chanichok nevének felsorolására, akik hősünket inspirálták és terelgették útján. Köszönet mindannyiótoknak!)

ideje nem csak megfigyelőként részt vennie az imádkozásban. Fiatalemberünk ez idők során egyre inkább elkezdett a vallás felé húzni, mert kezdte úgy érezni, itt az ideje, hogy a tudás a zsidó hagyományokról ne csak a fejében legyen meg, hanem a mindennapi élete részévé is váljon.

Jött a diploma, aztán az egyetem után úgy döntött, hogy egy évre elmegy külföldre, hogy még többet tudjon tanulni a zsidóságról. Sok lehetőség volt. Az egyik legbizarrabb talán az volt, amit Verő Tamás rabbi és felesége, Linda (édesapja, Dr. Bán György ötlete alapján) ajánlottak neki: menjen el Berlinbe, és az ottani jesivában (klasszikus vallásos Talmud-iskola) tanuljon. Hősünk nem is értette, hogy juthat valakinek ilyen az eszébe, azért az mégiscsak egy nagyon vallásos és szigorú intézmény!... Azt azért bevállalta, hogy legalább egy sábat erejéig ellátogat oda.

Ez az élmény aztán meghatározó volt a számára. Itt találko-

Aztán még egy évig. Amikor is a jesiva akkori igazgatója (jelenleg a Lauder Alapítvány alelnöke), Joshua Spinner rabbi azt javasolta neki, menjen, és tanuljon egy évet egy izraeli iskolában. De utána majd térjen vissza Berlinbe, és jelentkezzen a jesiva rabbiképző programjára.

A KÉPEN ELREJTETTÜNK NÉHÁNY SZARVASHOZ KÖTÖDŐ EMBERT

Nem tudom, hogy belegondoltatok-e már abba, mennyire nehéz lehet kitalálni a nyári tábor témát minden évben. Először is mindig úgy kell szólnia a zsidóságról, hogy élvezhető legyen annak is, aki semmit nem tud a zsidó hagyományról, de annak is, aki képben van. Szerencsére évről évre sok újonc chanich érkezik, viszont a programban már ezért sem lehet az előző évi emlékekre építeni. Ugyanakkor nem lehet unalmas a régi motorosnak számító szarvasosok számára sem, pedig az ismétlés elkerülése egy húsz éve létező tábor esetében egyáltalán nem könnyű. A legnagyobb kihívás pedig, szerintem, a chanichok közti különbségből adódik. Elvárjuk, hogy legyen valamilyen kerete a turnusoknak, amibe minden korcsoport programja beleilleszkedik, hiszen nem csak a csoportszinten igyekszünk közösséget építeni. Ugyanakkor mindenki belátja, hogy a negevesek és a hermonosok érdeklődési köre eltér. (Ugye?) Persze meg lehet fogni ugyanazt a témát sok különböző oldalról, de én még nem találkoztam olyan tábor témával, amibe egyformán be lehetett vonni a legkisebbeket és a legnagyobbakat.

Többnyire az idősebbek javára dől el a dolog, és emiatt – be kell vallani – a negeves madrichok (néha galilos kollégáikkal egyetemben) gyakran már a tematikus hétvégén kétségbe esnek. Most sokakban felmerülhet a kérdés: mi is az a tema-

tikus hétvége? Ez a komolynak látszó, szép latinos név igazából egy nagyon szórakoztató táborot takar, ahol a madrichok megismerkednek a nyár témájával. (De marad idejük szórakozni, ahogy a chanichok számára sem csak peula peula háttán a program nyáron.) *(Éreztem én, hogy minden nap volt még legalább 10 perc szabadidőtök, amibe be lehetett volna préselni egy újabb ötlebtörzset vagy forráskeresést! Nohát, tényleg kezd elszaladni velünk a law... – Smuel)* Most éppen micvékkel ismerkedtünk (lásd Arnold témába bevezető cikkét a 4. oldalon), a mentorok (ők kb. a

richként pedig nagyon jól felolgozhatónak találtam a 2009-es *közösség* témát. A mostaninak viszont van egy plusz nagy erénye az előbbiekhöz képest: a zsidóságon kívüli világról is szól, és szerintem mivel a tábor fő célja a zsidó identitás építése, kikerülhetetlen kérdés az, ami a zsidóságon kívül van, hiszen a táborozók nagy része olyan helyen zsidó, ahol ez egy kisebbségi identitás. Ráadásul a *Törődj!* téma mindaddig talán a legsokoldalúbb. Három fő megközelítéssel találkozhattok majd a táborban: micvékkel, amik az egymás közti viszonyainkkal foglalkoznak, micvékkel,

ami ugye zsidó téma a javából, hanem a vegetáriánus, a vegán, a bio, a fair-trade, a diéta, és még sok egyéb fajta étrend is. Mindemellett a magunk iránti micvéken keresztül éppúgy lehet a tetkókról és a piercingről, mint a sminkről és a szappanoperákról elmélkedni (valószínűleg a szellemünkre is érvényes, hogy azzá leszünk, amit meg/be-eszünk!).

A micvét ugyan általában *parancsolatnak* fordítják magyarra, de én a *kötelezettséget* vagy a *jócselkedetet* preferálom a szarvasi kontextusban, mivel nem csak komoly törái irányelvekre lehet itt gondolni (a Törában, Mózes öt könyvében 613* *parancsolat* szerepel!), hanem józan paraszti ésszel is belátható jócselkedetekre, és olyan dolgokra is, amik egyszerűen természetesek (vagy kéne, hogy legyenek), mint például a szemétszedés. Vagy bármire, ami jobba teheti a világot. Gondolatok már rá, hogy mennyivel jobb úgy metrózni reggel, hogy mosolyogtok, mennyivel nagyobb eséllyel lesz kedves a kaller, mintha „mindjárt lerúgom a fejed” arckifejezéssel közelítenétek hozzá? *(Mostanában nem gondoltam ilyesmire, ugyanis nem járok metróra – bringázom. :P Na jó, az autósokra való mosolygás viszont már megy... – a szerk.)* Ja, és ha már itt tartunk, ugye milyen jó lenne, ha a kisgyerekes anyukáknak segítene valaki felemelni a babakocsit a magas padlós villamosra?

Vigyázat, nem csak elmélkedni fogunk ezekről a szép és jó dolgokról, hanem cselekedni is! De természetesen nem *parancsszóra*, mert annak semmi értelme nem lenne – Szarvas nem egy iskola! Ti fogjátok kitalálni, hogy mivel teszitek jobba saját környezeteteket, esetleg a tábor, hiszen a világ már ettől is egy kicsit jobb lesz! Remélem a lelkesedésem ragadós! :) *(Na jó, egyszer lemegyek már a metróba csak azért, hogy rámosolyogjak egy ellenőrrre – a szerk.)*

Ági

TÖRÖDJI! OKÉ, DE MIVEL?

avagy lehet-e
sajtburgerrel a kezében
felsegíteni egy
fair-trade babakocsit
a villamosra úgy,
hogy közben mosolyogsz
a szemetet
szedő ellenőrrre?

madrichok madrichjai) és Balázs Gábor közreműködésével – régi jó szokásunkhoz híven. Sajnos idén sem Szarvason került erre sor, mint ahogyan pár éve még ment a dolog, de az alternatív helyszínek közül a mostani nyerte el legjobban a társaság tetszését, ugyanis a síófoki Ezüstpart Hotelben voltunk, ahol a Szevasz Tavaszi Tábor is lesz *(innen a diszkontár – Arnold)*. Nagyon szép volt látni, hogy első nap még parti jégtáblák tükrözték vissza a tavaszi napsugarakat, a harmadik napra meg szinte teljesen elolvadtak.

Jó régre visszanyúló golános és hermonos kori emlékeim közül a 2006-os *végtelen történethez* fűződnek a legnagyobb intellektuális élményeim, mad-

amik a világhoz való hozzáállásunkkal, és végül micvékkel, amik az önmagunkkal való viszonyunkat célozzák meg. Mindhárom csapásirány tág mozgásteret biztosít a madrichoknak, és biztos vagyok benne, hogy minden chanich számára akadnak majd érdekes, sőt, izgalmas kérdések mind-egyikkel kapcsolatban. A világ iránti micvék témája kedvez a zöld és állatvédő lelkületűeknek, az önmagunk felé való tartozásainknál pedig az evés népszerű ürügyén egyáltalán nem csak a kóserság jöhet szó-

* Csak egy rövid megjegyzés a felhozott 613-mal kapcsolatban: ez a szám és az ehhez társuló meghatározások (tehát hogy pontosan melyik micva micsoda) az egyik legszélesebb körben ismert felsorolás, és ez a Majmonidész által a Misné Törában összegyűjtöttéken alapul – ám van más ilyen gyűjtemény és felsorolás is. (Smuel)

mindenkör vaker

HUXLEY UTÁN SZABADON

Lesz megint Tábor. Szép, szép... Ilyenkor mindig felde-reng bennem a készülődés, a váravártság. Ahogy érkeznek az ismerős arcok a buszoknál, még olyanok is akik aztán nem jönnek le, de szintén át akarják élni ezt az eufóriát. Aztán az út, ami még mindig a rákészülés része. Felmérettetik, kinek hány testrésze változott meg múlt nyár óta; mik a pletykák azokkal kapcsolatban, akik a monokinit idén már – részleges növekedés végett – bikinire cserélték. Utána érzézés, szobaosztás, elterpeszkedés és fejes vagy inkább bomba-ugrás a tábor program-jába, sűrűjébe, tejébe-vajába.

Törődj! Ez lett az idei téma. Érdekes választás, de nagyon könnyen kapcsolódhat hozzá bárki – akár ahogy most én is teszem. Merthogy arról ritkán esik csevej, sőt, még csak nem is szívesen gondolunk rá, hogy mi van utána. A tábor után. A 13. napon, amikor a madrich és a chanchik megpihen. (A legelveteműltebbek persze már készülnek is a következő turnusra, de ők Szarvas után más és más táborokba és világok felé is továbbkalandoznak, és nyújtják a rétestésztát amíg csak lehet, nehogy már rétestelen legyen

az a gyerekkor). Előkerül egy csomó fogalom, ami a 12 nap-ban szinte soha. Csend. Egyedüllet (magány?). Program-(és tanács-?)talanság.

– Hogyan tovább.

– Képes leszek-e egyáltalán továbblépni?

– Azt hiszem én itt most abba hagyom inkább az egészet; szarvastalan, szarvasatlan, szarvasatlan inkább csak begubózom, lecsökkentem az életfunkcióim, mint a Selaginella lepidophylla (Jerikó rózsája) vagy a Tardigrada (medveállatka), és megvárom, amíg az életkörülmények ismét megfelelőek lesznek – például ismét nyár lesz, szarvasidény.

És itt ugrik be a törődés. Mind magunkkal – velünk, akit a tábor abszolút közösségalapú terében elhanyagoltunk kissé –, mind másokkal. A mások kategória kétfelé bontható. Akik szintén ott voltak velünk a jóban, és akik nem – mint ahogy az Amit az orrszarvúakról feltétlenül tudni kell című könyv elején is két részre osztják a világot (orrszarvúakra: tagja az orrszarvú, és orrszarvatlanokra: ebbe tartozik minden más).

Először kezdhethetnénk azokkal, akik majdhogynem átmenetet

képeznek a két kategória között, mert felettébb hasonlítanak ránk, ezért valahol ők is mi vagyunk: a család. Utána jöhetnek a lelki, illetve testi társak, a szimpatikusak, a közömbösek, a kicsit kellemetlenek, a felettébb bosszantóak, majd a kiállthatatlanok. Amíg átgondolunk és sorra veszünk mindenkit, az újakat is, akik az út során hozzánk csapódnak, már el is telt az a kis idő és megint ott tornyosulunk a halomban, szarvaskalandra éhesen.

Szóval a család. Nehéz térsza. Fusilli, Maccheroni, Farfalle. Ráadásul sokszor szósz nélkül, vagy épp szószba fojtva. A nagyszülők, nagybácsik, kisbácsik, unokatestvérek még csak-csak, de a tesók, pláne szülők! Hogy törődjön az ember ezzel a pereputtyal? Hiszen őket nem is te választottad, ráadásul a legtöbbször ott lihegnek a nyakadban, míg legalább Szarvason nem... Ám gondolj bele: ők ott lesznek mindig. Bármilyen is vagy. Bármit is gondolsz, teszel, akárhogy is alakulnak a molekulák. Az idősebb generáció sajnos, ráadásul rövidebb ideig, úgyhogy ideje lenne szerintem mindenkinek észbe kapni, megszimogatni öszülő vagy

ránculó apja/anyja fejét, és elmondani neki, hogy milyen fontos ő, és hogyha esetleg van egy kis ideje, mesélhetne magáról. Hogy mik bántják, mik éltetik, milyen vágyai vannak, mi a kedvenc helye, ő hogy éli meg, hogy felnőtt és szülő. Például. Vagy mást, akármit. És ha néha felemelik a szavukat, szá-munkra ellenszenvesen viselkednek, megbüntetnek, akkor is őrizzük meg hidegvérünket, és ha fizikailag esetleg nem is jutunk el addig a simogatásig vagy ölelésig, legalább belül tegyük meg ugyanezt. A szeretet mindenre és minden ellen jó. A törődésben ráadásul az a legjobb, hogy örömet vált ki, kölcsönösséget, hálát. Senki sem akarja igazán, hogy mellőzzék, hogy ne foglalkozzanak vele. Az ember társas lény, ráadásul egyre többen vagyunk. Szerintem ideje lenne észrevenni egymást, nem pedig egyre jobban elzárkózni mondjuk egy számítógép mögé (tudom, a Facebook is közösségi oldal, de a cybertér lassan átveszi a valós világ helyét, ami már abszurd).

A másik jellegű kapcsolatba tartoznak a barátok és ismerősök, illetve az idegenek. Egy kedvességi alap szerintem min-

Gedeon kalandzásai

a tábor kapuin innen, az észlelés kapuin túl

denkinek kijár. Egy pénztáros-nőnek, taxisófornek, pincérnek, tanárnak, múzeumigazgatónak, HR managernek egyaránt. És ha őszintén csinálod, hidd el, csak profitálni fogsz majd belőle, ha még csak annyira is, hogy kicsit több mosolyt, olcsóbb fuvar, finomabb steak-et, elnézőbb elbírálást vagy borsosabb állást kapsz. A törődéssel megváltoztathatsz mindent! Törődj bele!

Nincs túl nagy ár a szabadságért.

Éjfél körül járhatott, mikor egy sikoly hangjára riadt fel. Nem is sikoly volt, inkább valami ordítás. Mintha valaki felkiáltott volna, de közben a lelke is kiszakad a torkán.

És rögtön utána egy másik, aztán egy harmadik, és távolabbról egy negyedik, és percek alatt mint valami zavarodott kórus zengett az utca, aztán az

és két karjával átölelte két kisfiát. A gyerekek nem értettek semmit, de érezték, hogy valami fontos dolog történik. A férfi a feleségére nézett, szemét a gyertyafénynél fátyolossá tették a szájalom és az öröm könnyei.

Ahogy hajnalodott, a jajveszékelés rekedt sírássá tompult, később szinte jellegtelenül szürke nyöszörgéssé. A nő a maradék lisztből és vízből gyorsan

tésztát gyúrt – közben egy pillanatra átfutott az agyán, hogy talán mégsem kellett volna elégetni a bárányhús maradékát, de aztán elhessegette a gon-

dolatot –, nem volt idő megkeleszteni, sebj legfeljebb majd útközben, a szabadság felé.

Mire a nap felkelt, Jacob visszaért a városból a hírrel: a fá-

rom napra engedte el őket, mindenki pontosan tudta, hogy most a szabadság felé vonulnak. Az visszavonhatatlan és örök szabadság felé.

Pár nappal később a fáraó is rájött, hogy a zsidók nem fognak visszajönni, és utánuk küldte a seregét. De ezzel ismét nagyot hibázott.

Jacob saját szemével látta, hogy az ellenséges katonák hogyan fulladnak a Sás-tengerbe, mialatt ők és a többi héber törzs száraz lábbal keltek át rajta.

És Mózes népe saját szemével látta a csodát, s ez megerősítette őket az Örökkévalóba vetett hitükben és már semmi sem tehetett számukra kétségessé, hogy Mózes az Örökkévaló szolgálja, akivel most együtt zengtek – a Gondviselésnek – hálaéneket.

„És látta Izrael az egyiptomiakat holtan a tenger partján... és félté a nép az Örökkévalót és hitt benne és Mózesben, az ő szolgájában” (Exodus 14:3-31).

2011. április 18., hétfő (5771. niszán 14.)

Ez a pászachot megelőző nap, s az első Szédereste napja.

AZ ELKERÜLŐ HADMŰVELET

Jacob állt az ajtó mögött és hallgatózott. Próbált nyugodt maradni de érezte, hogy remeg az idegességtől. Ökolbe szorította mindkét kezét, és így lecsöppent némi vér a földre. Kinyitotta az ajtót, megcsapta a hús levegő, kicsit megnyugodott. Figyelt pár másodpercig, aztán hirtelen valami zajt hallott a házból. Visszafordult, gyors mozdulattal, mintha csak festene belekente a ragacsos, meleg vért az ajtófélfába, majd miközben behátrált a házba, tenyerét még végighúzta feje fölött a szemöldökfán, így jelölve meg mindent maga körül. Sietve becsukta az ajtót és arra gondolt, hogy holnap reggel ezt mindenki látni fogja aki elmegy a ház előtt, és majd arra gondolnak, hogy itt talán valami baleset történt. Megmosta a kezét, addig síkálta a hideg vízben, hogy szinte a bőrt is ledörzsölte róla.

Lefeküdt aludni, de nem jött álom a szemére. Hánykolódott és arra gondolt, milyen furcsa fintorai vannak a sorsnak, és mit kellett tennie, hogy megmentse a családját. Önszántából tette, de talán nem is volt más választása.

Azzal nyugtatta magát, hogy a parancs az parancs. És ha a legfelsőbb körökből jön a parancs, akkor az ember nem mérlegel. Megteszi amit kérnek.

egész város. A jajveszékelés és a sírás olyan zavaros kakofóniává nőtte ki magát, mintha ezek kiáltották volna a világba fájdalmukat. Átfutott az agyán, hogy

„Sietve becsukta az ajtót és arra gondolt, hogy holnap reggel ezt mindenki látni fogja aki elmegy a ház előtt, és majd arra gondolnak, hogy itt talán valami baleset történt.”

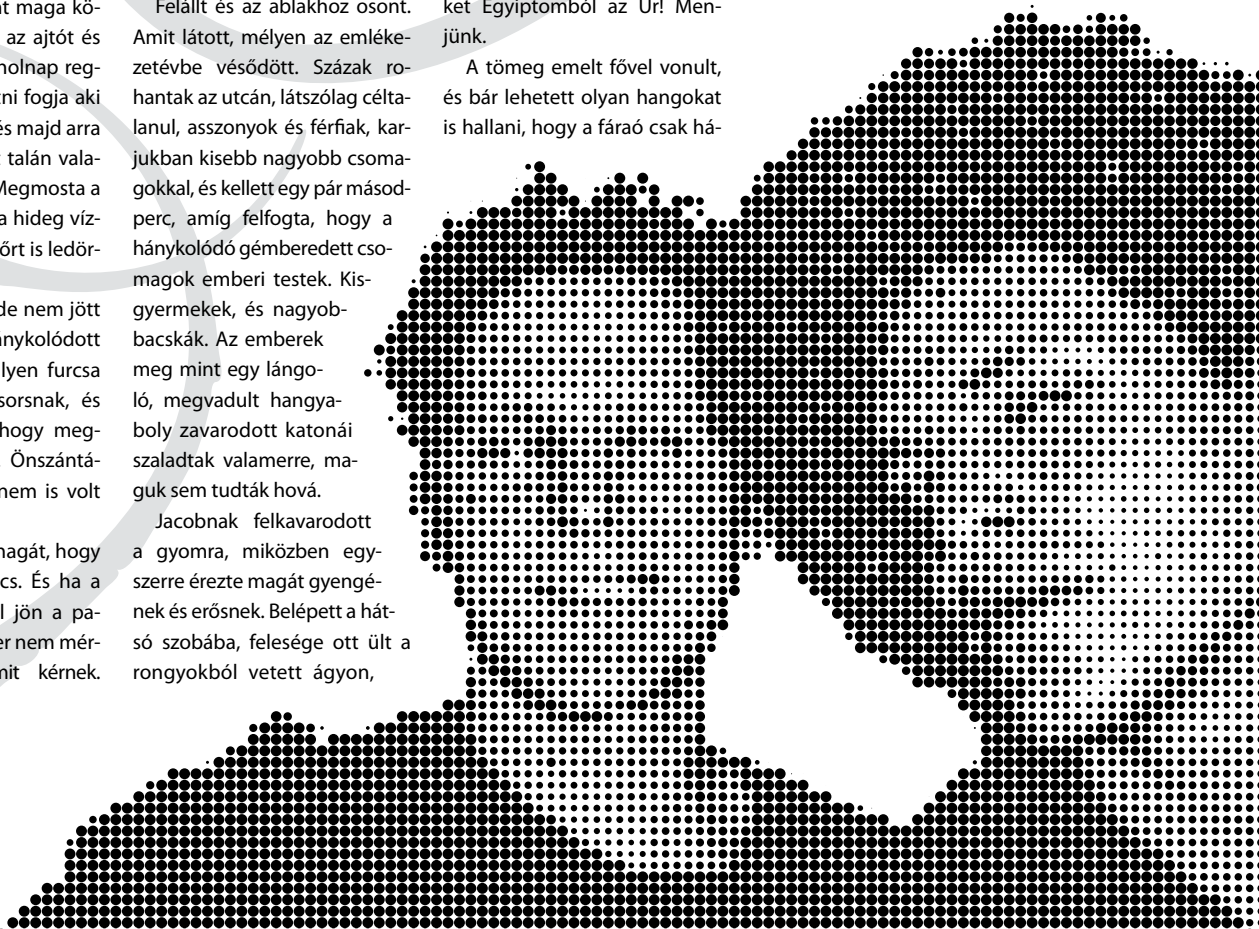
csak álmodik, hogy ez az egész nem történhet meg, de a gyomra émelygése emlékeztette rá, hogy ez nagyon is a valóság.

Felállt és az ablakhoz osont. Amit látott, mélyen az emlékezetébe vésődött. Százak rohantak az utcán, látszólag céltalanul, asszonyok és férfiak, karjukban kisebb nagyobb csomagokkal, és kellett egy pár másodperc, amíg felfogta, hogy a hánykolódó gémberedett csomagok emberi testek. Kisgyermek, és nagyobbacska. Az emberek meg mint egy lángoló, megvadult hangyaboly zavarodott katonái szaladtak valamerre, maguk sem tudták hová.

Jacobnak felkavarodott a gyomra, miközben egyszerre érezte magát gyengének és erősnek. Belépett a hátsó szobába, felesége ott ült a rongyokból vetett ágyon,

ráo megtört, indulhatnak. Megölelte feleségét és a két kisfiát, magához szorította őket és így szólt: – Megszabadított bennünket Egyiptomból az Úr! Menjünk.

A tömeg emelt fővel vonult, és bár lehetett olyan hangokat is hallani, hogy a fáraó csak há-

KÖD

Farkasordító hideg volt. Ez persze a farkasokat hidegen hagyta és eszük ágában nem volt ordibálni. Inkább meghúzták magukat a rókalyukban, a rókák legnagyobb tiltakozása ellenére. Köd lepté be a tájat a Százholdas Pagonytól a Négy-szögletű Kerekerdőig. Szokványos köd volt. Kissé folyós, kissé nyúlós, sokat sejtető, borzongató, álmosító. Azonban éjjel előtt 22 perccel sűrűsödni kezdett, majd néma, kvantumfizikailag nehezen értelmezhető átalakulás után egy határozott körvonalú lény suhant át a Bates Hotel pis-láloló fényreklámjai alatt, majd néhány elegáns cikkcakkot leírva a GarSzon presszóba vetette be magát. Egy kozmikus hangokban járatos fül még hallhatta a vérvörös hold tompa lüktetését, ahogy becsukta maga mögött az ajtót.

A helyiségben doh, oltott méz és barna sör szaga keveredett valami meghatározhatatlan feszültséggel. A félhomályban kétes alakok, kivénhedt bonvivánok, rezignált bölcsészek ültek, vagy inkább feküdtek a viaszosan csillogó ipari ká-dak és markolófejek körül, melyek asztalok gyanánt terpeszkedtek a töredezett csempepadlón. A zenegép halk Tom Waits csontzenéje akaratukon kívül is mozgásra sarkallt

egy-két rosszéletűt, akik így minduntalan egymásnak, illetve a földig lógó csillárokból csapódtak, mégis egyre elszántabban vonaglottak tovább.

A ködből lett alak a bárpult-hoz lépett, ahol két álomittas egyén kiabált, mert nem akarták őket kiszolgálni. A bárten-der mokány kis fickó volt. A sze-

“ Eleinte szavak nélkül próbálták megérteni egymást, majd félszavak következtek. Így már határozottan beindult a kommunikáció, és ezen felbátorodva egész szavakra váltottak. ”

me körüli huncut ráncok és hú-sos szája meglágyították voná-sait, de tekintete és meztelen karján könnyen kivehető izom-szakadásai nem jósoltak túl sok jót. Néhány gyors és szakavato-tt mozdulattal összecsomago-lta a randalírozókat, és exp-ressz ajánlott küldeményként feladta őket Madrapurba. Mindehhez ráadásul csak a bal karját használta, majd amikor végzett, az új jövevény felé fordult.

Eleinte szavak nélkül próbál-ták megérteni egymást, majd félszavak következtek. Így már határozottan beindult a kom-munikáció, és ezen felbátorod-va egész szavakra váltottak. Ha-mar kiderült, hogy mindketten

szeretik Archie Sheppet, és hogy gyermekkorukban próbálkoztak a polkával, de az élet másfelé sodorta őket. Kezdték egyre sze-mélyesebb vizekre evezni, ami-kor egyszer csak úgy tűnt, hogy friss barátságuk hajója léket kap. Az idei Oscar-esélyeseket latol-gatták, mikor a csapos felhozta a *Circus of freaks* című opuszt, mint igazságtalanul keveset méltatott alkotást. Beszélgetőpart-nere szeme még ködösebb lett, mint azelőtt. A pulton ácsingó-zó absztinosüvegen jégvirágok indultak burjánzásnak, az ár-nyékok pedig megnyúltak ab-beli igyekezetükben, hogy mi-nél messzebb kerüljenek gyöke-

az italfoltos tölgyfalapba, a fe-jét leszegte, és a torkából egyre erősödő, mély, túlvilági mor-gás szüremlett elő. Mindeköz-ben mintha megnőtt volna, a vállán és a mellén megfeszült az – egyébként méretre szabott-nak tűnő – ballonkabát. A tejfe-hérré fagyott poharak rázkódni kezdtek, eleinte bizonytalanul, majd egyre nagyobb számban felemelkedtek az asztalokról. A morgó hang közben fülrepsz-tó visítássá terebélyesedett. A ködalak szeméi vörösen izzot-tak, és két hegyes fog bujt elő az ajkai közül. Mikor a hangor-kán már elviselhetetlenné vált, egyszerre megállt az idő. A vám-

pír lassan körbesétált a teremben. Arrébb lökött néhány széket, belesza-golt egy önkívületlen könyvelőnő hajába, ki-lötykölte egy kövér vendég sörét, majd egyetlen mozdulattal lesöpörte a reklámtermékeket a pol-

ról, csak egy bólogató Jokert hagyott meg. Végül odalépett a pultoshoz, valamit a fülébe sú-gott, megsimogatta a tarkóját, és lassan, nagyon lassan bele-mélyesztette a fogait a nyakán lüktető kékeslila vonalba.

Hajnalodott. A levegőben már érezni lehetett a közeledő tavaszt. Kihaltak voltak az utcák, csak egy kivert kutya szűkölt valahol álmában. A nap első su-garai épp lekésték azt a két ár-nyat, melyek mintha a GarSzon presszó felől suhantak volna el az erdő irányába.

reiktől. Remegő hangon, alig érthetően csak egy kérdést tett fel: – *Twilight*...? A pultos sze-möldöke rántásával jelezte az irányt, ahol a film franchise-ter-mékei sorakoztak, kulcstartótól beültethető gyémántmintás bő-rön keresztül sógyurma figurá-kig. A hely egy pillanatra egé-szen elcsendesedett. Valahol a háttérben egy csap csöpögött unottan, de gyorsan elzárták.

A ködember mindkét kezével a bárpultra nehezedett: ujjait széttárta és be-lemélyesz-tette

2003 nyarát írtuk, harmadik turnusomat kezdtem Szarvason. A korcsoportvezetés és a Learning Center felelőssége után csak segítő voltam a szezont záró 4. turnus tizenkét napja alatt. Lassan befejeződött a helyi Halászati és Öntözési Kutatóintézetben végzett – a táborozással párhuzamosan zajló – negyedéves nyári szakmai gyakorlatom is. Az ebédlőben a 25 fős magyar csoporttal együtt ültem, mellettem az akkor 14 éves Dávid, akiről ez a történet szól. A srác szüleivel és két testvérével együtt alijázott Izraelbe még a 90-es évek közepén, s ez volt a harmadik nyár, amikor a szünet egy részét Magyarországon töltötték. Hét év nagyon hosszú idő, madrichként az ember sok táborozóval találkozik, egy idő után elhomályosodnak az arcok, elfelej-

tődnek a nevek, összefolynak az évek, turnusok, Dávidra mégis emlékszem. A csínytevéseire, arra, hogy egy baleset során félig csonkolódott ujjával közelít felém a reggelik és vacsorák közben, amelybe én beleborzongok (*uh, hát legalább az ebédeket kihagyta!*

– Arnold). A turnus végén csapatlista készült, amelyre én is felkerültem, mint tiszteletbeli madrich. Dávid pár hét múlva

években is. Ő nem tud jönni, de ha Izraelbe megyek fussunk majd össze. Kint vagyok Jeruzsálemben, legközelebb Haifán, de a találkozó sosem valósul meg, mindig közbejön valami. Dávid lassan felnő, kiöregszik Szarvasból. Mint azt az MSN-en megtudom, hamarosan bevonul a Cahalba, az izraeli hadseregbe, már alig várja, lelkes és izgatott. Aztán fél vagy egy év múlva már kevésbé lelkes, várja a leszerelést. A katonaság után utazni szeretne, mint oly sok kortársa. Ő nem Latin-Amerikába vagy a Távol-Keletre vágyik, Magyarországot és Európát szeretné látni.

Tervek vannak, de az út nem jön össze.

Szarvasra, vagy legalább találkozik egykori madrichjaival. Bár egy ideje már szervezzük az eseményt, végül családi hangulatban fogadjuk a nagy vizsdatörőt. Frici, a tábor oktatási vezetője, Sasha, a táborvezető és Lantai Dávid, a tábor Lantai Dávidja segít az emlékezésben. Betoppán régi chanichom, kabárja alól előtűnik a Szarvason hét éve kapott tábori egyenpólója, rajta néhányunk aláírásával. Összekacsintunk Sashával, ilyen se láttunk még, tábor-történeti pillanat. Fotókat, videókat nézünk, 2003 negyedik turnusa megelevenedik előttünk. Neveket keresünk, programokat idézünk fel, Dávid mesél, mi hallgatunk, aztán fordítva. Több

száz képen kattintunk végig, aztán előkerül néhány fotó a tábori ebédlőből is,

Főtek

– már otthonról, a Szentföldről – felvett ismerősnek az MSN-en. Pár kérdés, chateltünk kb. öt percet. Egy fél év múlva újra ír, mi újság, hogy vannak a madrichok. Tavasszal újra rám kattint, mikor lesz Szarvas kérdézi, mert jön. Aztán pár hét múlva szomorúan ír, a szüleinek idén nem telik a magyarországi útra, mégsem jön. Egy év múlva újra jelentkezik, jönne, de végül nem érkezik meg. Ezt játszuk az elkövetkező

szek. Végül 2009-ben szinte már minden megvan, de a H1N1-ről szóló hírek mégis elriasztják. 2010 őszén ismét jelentkezik, decemberben végre Budapesten lesz, ugye találkozunk...

2010. december 23., csütörtök 17:40 – Megérkezem a belváros egyik, zsidó fiatalok által kedvelt kávézójába. 20 perc, és hét év után újra találkozom az egyik chanichunkkal – egy 21 éves fiúval, aki hét éve arról álmodik, hogy ismét eljut majd

és láss csodát, a kis Dávid valóban ott ül mellettem! Jé, akad egy kép kettőnkéről is – elkészítjük hát rögtön az aktuális változatát is. Talán nem is kell többet írnom, a felvételek mindezt elmondanak...

dr. Paszternák András
kispaszti@szarvasmifkad.eu

(A cikk eredeti változata a Komáromi Zsidó Hitközség Hitközségi Híradó című lapjának 2011. januári számában jelent meg.)

2003, A SZERZŐ SÖTÉTEN TEKINT A JÖVŐBE

2010, A SZERZŐ BOLDOGAN TEKINT A MÚLTBA

ELMENT A TANÁROM...

Az alábbi visszaemlékezést még tavaly, nem sokkal Jickó halála után vetette papírra Frici, de úgy éreztük, hogy itt a helye az idei első Szarvas Times-ban.

Tizenkilenc évvel ezelőtt, pont így áprilisban, ott ültünk hárman, mint Charlie angyalai a kihangosított telefon körül: Hila, Áviv, és én. Így először, és még jó pár hétig csak a hangját hallottuk: utasításokat osztogatott, kérdezt, mesélt, ismerkedett. Azután megérkezett élőben – és felfordult a világ. Az energiától, a mosolyától, az állandó, folyamatos tevéstől. Nem lehetett mellette pihenni, pörögni kellett, csinálni, hívni, nyomtatni.

Annyira sok volt, hogy az ember néha menekült volna, de közben meg ott maradt, hogy lássa a mosolyt, hallja a történeteket, érezze az energiákat. Annyira szeretett élni, szeretett az élet nyújtotta örömeket, szeretett enni, táncolni, aludni, énekelni, menni, utazni, nevetni, érinteni.

Tőle tanultam meg a madrichságot. Azt, hogy az ember nem vár, hanem megcsinálja, hogy elérje, hogy a lehetetlent is legyűri, ha arról van szó, hogy élményt kell adni, tanítani kell, példát kell mutatni. Hogy akkor nincs fáradtság, nincs kimerültség, nincs semmi más, csak a tevés.

Ha kell siratófal a programhoz, felépítjük, ha ki kell festeni egy fél óra alatt, kifestjük, ha kell, minden követ

megmozgatunk, nem alszunk, mert erről szól a munkánk.

Hallom az akcentusát, a nevetését, ahogy már előre mosolyog a viccein, „szívecském”, mondja, vagy „Istenem”, vagy „todá chará”.

Annyi emlék köt hozzá, annyi történet, annyi, de annyi nevetés... Jönnek, csak képek: Jickó a biciklin, Jickó, amikor csúszkál, amikor intézkedik, amikor elégedetten meséli, hogy kieszte a gyerekekből az igazságot. Ahogy a salátát vágja, és ahogy incselkedik minden lánnyal, bármilyen korú is legyen. Ahogy egy pillanat alatt bármelyik síró negevest elbűvöli.

Tudatos, és egyben ösztönös módon építette a szarvasi közösséget, figyelt mindenre, a pillanatok dinamikájára, még arra is, hogy ha kint esik az eső és szürkéses van, akkor az ebéd-

lőben tovább kell húzni a handulacsínálást. Csak később jöttem rá elejtett szavakból, hogy ezek nála teljesen tudatos pedagógiai döntések, nemcsak spontán ösztön.

Minden ízében nevelő volt, minden porcikája arról szólt – még akkor is, amikor én nem úgy csináltam volna, tudtam, hogy a maga természetes módján neki van igaza. Ő mert úgy nevelni, ahogy én soha. Hogy hasson. Hogy emlékezetes legyen.

Hogyan lehet összefoglalni egy olyan életet, mint az övé? Hogyan lehet emlékezni valakire, aki megteremtette az álmvilágot, amiben nyárról-nyárra élünk, a mi saját kis kibucunkat, a tábort, ami olyan sokat jelentett és jelent. Hogyan lehet leírni, elmagyarázni?...

Lesz olyan, hogy valakinek el kell

mesélni, ki volt ő? Nem gondoltam volna.

Egyelőre nincs egy kép előtttem. Képek vannak. Foszlányok, puzzle-darabok. A mérges, a vídám, az álmérges, a felhőtlen, az éneklő, a körültekintő.

Nem könnyű megérteni, hogy már soha nem fog ott biciklizni körben a táborban.

Valahol mélyen mindig is abban reménykedtünk, hogy jobban lesz és visszajön, segít, mesél, tanít.

Hosszú évekig nem beszélt a betegségéről. Nem akart beteg lenni, mert az nem ő lett volna. Még akkor is „Minden rendben lesz” volt, amikor már mind tudtuk, nem lesz rendben.

Mindig felemlgette, hogy amikor egyik nyáron úgy döntött, befejezi, azért jött vissza, mert írtam neki egy levelet és kértem, ne tegye, jöjjön vissza, Szarvas nem lesz ugyanaz nélküle.

Akkor visszajött.

Újra megírnám azt a levelet, hosszan, nagyon hosszan, akár a véreimmel is. Ha segítene. Ha visszahozná, mint akkor.

De már nem fogja.

Kedves Jickó! Mentorom, barátom, aki megtanítottál a madrichságra!

Itt vagy velünk. Most már örökre.

Köszönjük.

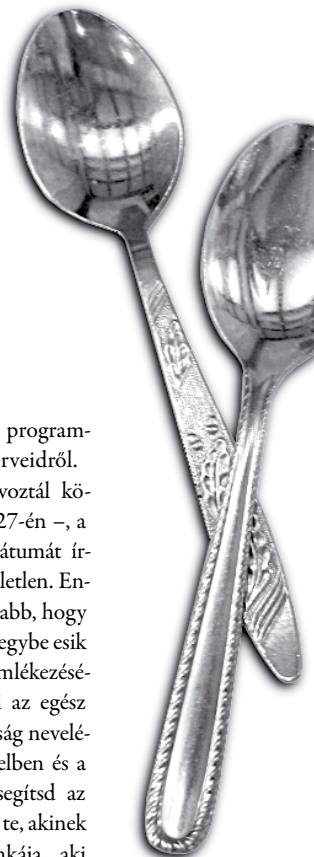
Frici

NISZÁN 27.

Az alább következő sorok Gilad Bodenheimer (vannak, akik Giliként ismerhetik Szarvasról) mondatai. 2010. április 12-én hangzottak el a Negev északi részén található Achva (אחווה) temetőjében. Ebben a faluban lakott, és most már itt is nyugszik Jichák Roth, akit oly sokan egyszerűen csak Jickónak szólítottunk, kicsi és nagy, táborozó és szülő, főnök és munkatárs egyaránt. 63 éves volt.

Jickó, soha nem gondoltam volna, hogy ebbe a helyzetbe kerülök, bárki, aki valaha téged megismert, annak ez a helyzet felfoghatatlan. Mindig a stabilitást szimbolizáltad annak a több ezer gyereknek, akiket oktattál, neveltél, akiknek példaképe voltál, akik téged igaz embernek ismertek, hiteles tanítónak, akik igényelték nevelő vezetésed.

Nagyon nehéz ilyen embert találni. Te ilyen voltál: karizmatikus vezető, példakép, akit szívesen követnek, mert kedves bajuszdod alatt mindig ott ült széles mosolyod. A gyerekek szeretete ott csillogott a szemében, ez a szeretet boldoggá tett téged. Nekik is és nekünk is te egyszerre voltál nagypapa, apa, és barát.

Jickó, én tizenkét éve ismerlek, és ez idő alatt csak azt láttam, hogy fáradhatatlanul a világ különböző közösségeiből érkező fiatalokkal foglalkozol, tanítod, neveled őket. Oktatási programokat írtál, szemináriumokat szerveztél, látványos, egész estés rendezvényeket koordináltál. Több ezer zsidó gyereknek szerte a világból az a kifejezés, hogy Jickó és Szarvas a zsidóságot jelentik. Sikertől elnérd, hogy megismerjék a hagyományokat, megtapasztalhassák a valahova tartozás élményét. Emlékszem, mennyire nehéz volt elmagyarázni, hogy mi is Szarvas annak, aki még soha nem volt ott. A vezetőknél, akiket felkészítettünk a táborra, azoknak azt mondtuk: nem tudjuk megmagyarázni, mit jelent, ott kell lenned, meg kell tapasztalnod.

Ugyanúgy érzek most is irántad, a csodálatos, rendkívüli személyiséged iránt, és ugyanúgy nem lehet ezt elmagyarázni, ahogy Szarvast sem lehet. Ismerni kell. Nem lehet elmondani, hogy milyen voltál, hanem ott kellett lenni veled, és még valami, amit megpróbáltunk elmondani azoknak, akik nem voltak még Szarvason: hogy Szarvas tulajdonképpen

*"Love is something if you give it away
Give it away, give it away
Love is something if you give it away
You end up having more
Love is like a magic penny
You hold on tight, you won't get any
Lend it, spend it, you'll have so many
It's rolling on the road"*

egy nagy család. Mindig ezt mondtad és tetteiddel is ezt fejezted ki. Számomra nem világos, hogy hogyan, de összehoztad a több ezer táborozót egy biztonságos családi közösségbe, amit áthat a szeretet.

Jickó, megrendülten emlékezek rád, mély fájdalommal tölt el a hiányod. Amikor reggelenként büszkén kiálltál a Mifkád térre és hangosan mondtad: Jó reggelt, tábor! És elmondattad a gyerekekkel a mode ánit és a smá jisráelt, emlékszem, hogy külön figyelmet szenteltél minden egyes gyereknek, mindenkivel személyes kapcsolatban voltál. Emlékszem, milyen szeretettel ajándékoztad meg őket sábat előtt, a pénteki szobaellenőrzé-

sek alkalmával. A csodálatos közös éneklések, a szombatfogadás, ahogy a tapsoddal rendkívüli hangulatot teremtettél. Humuszt készítettél, hogy ne feledjük el Izraelt, érezzük az otthon ízt itt is.

Mosolyogva emlékszem viszsza a csipkelődéseidre, vicceidre, a végtelen történeteidre, amire azt mondtuk, „ezt mintha mi már hallottuk volna”, de az igazság az, hogy minden alka-

óvodában, a mesét a programjaidról, ötleteidről, terveidről.

Jickó, amikor eltávoztál közülünk – Niszán hó 27-én –, a Jom haSoá eredeti dátumát írtuk – ez nem lehet véletlen. Ennél nincs szimbolikusabb, hogy az emlékezésed napja egybe esik az egész zsidó nép emlékezésének napjával. Te, aki az egész életedet a fiatal zsidóság nevelésének szentelted Izraelben és a diaszpórában, hogy segítsd az európai közösségeket, te, akinek az élete volt a munkája, aki minden pillanatában azon dolgoztál, hogy a zsidóság és Izrael értékei megőrződjenek és továbböröklődjenek, ezáltal közelebb hozva a világ zsidó közösségeit a néphez és az országhoz. Amikor eltávoztál tőlünk, ezt a Holokauszt napján tetted.

Jickó, az utolsó hónapok nagyon nehezek voltak, betegséggel nem tudtunk mit kezdeni. Mit tehet egy életerős ember, aki voltál, a betegséggel szemben? Most is, Jickó, itt állunk, hogy elbúcsúzzunk tőled, hogy elengedjünk az örök békébe, miközben nehezen tudjuk elfogadni ezt a helyzetet. Könnyek jelennek meg a szemünkben, torkunk elszorul.

Jickó, könnyeink nem csak a mi könnyeink, akik itt vagyunk, hanem a sok ezer fiatal, gyermek, tanuló, egyetemista és szülő könnyei az egész világon, mert a lelked mécsese fényt adott a világ zsidó közösségeinek, az életnek a fénye volt.

Táéh nesamatcha tzuuah beztur háchájim, ádonáj zárechá báruch!

(Köszönet Pepének és Zsuzsának a fordításért!)

A KISINÓC-CEGLÉD-HORÁNY-SIÓFOK TÚRA

**Avagy
miért is
szeretem
annyira a
képzéshétvégéket**

2010 februárja

Egy messzi-messzi galaxisban

Hm, bizony, azok a régi szép idők, a madrichképzés módszertani hétvégéje, véget nem érő nappalok és éjszék. Nincs is annál jobb – de tényleg... Tavaly február idusán a nyári felkészülés okán a Börzsönybe mentünk egy hosszú hétvégére. Jó volt – főleg így együtt, régi és leendő madrichok.

Talán az is érdekes lehet, hogyan jutottam el idáig.

Az egész még 2001 júliusában kezdődött, ekkor voltam életemben először Szarvason – II. turnus, negev; maradandó élmény volt, emléke máig elkísér. Nem akarok részletekbe bocsátkozni az ügyet illetően, elég legyen itt csak annyi, hogy Bori és Paszti (*mindketten lapunk szerzői – a szerk.*) csoportjában valami számomra fontosat kaptam, és ez formált rajtam – nem is keveset. Ott, két hét alatt valami új dolog kezdődött el bennem: érezni, tudni, milyen az zsidónak lenni. Vagy legalábbis másként tudatában lenni ennek, mint azelőtt. Öntudatra ébredés, meg ilyesmi, tudjátok... Akkor indult el nálam ez az egész szarvasolás dolog. És kilenc, chachichként végigtáborozott nyárral folytatódott. Aztán a golánban egy alkalommal jelentkezési lapokat osztottak ki, ami a kétéves szarvasi madrichok általános vezetőképzésre invitálta az embert, én pedig jelentkeztem.

Mi voltunk a *Rántotta* csoport. Képzőink közreműködésével a madrichság alappilléreit próbáltuk (szigorúan monoton fogó csoportlétszám-mal) megérteni és magunkévá tenni. Két év peulairás, módszertan, trigger, játékok, vezetői stílusok, és a többi. Jobbára elmélet.

De most ugorjunk 2010 februárjához: Kisinóc. Módszertani hétvége, bizony, újabb elméleti alapozás. A táj szép volt, de hideg. Ez volt az első olyan program, ahol régi és új madrichok együtt voltak és együtt szórakoztak – akarom mondani keményen dolgoztak és rendületlenül képződtek!

Az előadásokon sok új dologról tanultunk, mint például a problémamegoldás, vagy a pszichológia egyes területei, de interaktívabb programok is voltak, mint a péntek esti és szombat reggeli *chevruta*, és a *bét midrás*. Ez utóbbi kettőről csak annyit, hogy beszélgetős, filozofáló, morfondírozgató, vitatkozó, érvelgetős programok. Később a képzőink azt is megkísérelték megmutatni, hogy miként cselekedjünk különböző váratlan helyzetekben, mit kell, mit lehet és mit érdemes tenni ezekben a pillanatokban, és hogyan kell a lehető legjobban helytállni.

És ha már elégünk volt a tanulásból, az érdekes, de töményen zúduló elméletből és gyakorlatból, hát felkerekedtünk, és az erdőben kirándultunk, hisz az csupa öröm, móka és kacagás. Mert mi is lehetne élvezetesebb, mint mínuszban, térdig érő hóban különböző gyümölcsök után rohangálni, jeges patakok vizén átkelni. Ez maga a Kánaán (*pontosabban a Mirelité Kánaán^{TM} – a szerk.*)!

Elég vicces lett volna, ha egész idő alatt – három és fél napon keresztül – soktucatnyi-an összezsúfolva veszünk részt az összes programon, ezért ezt

elkerülendő, mint Szarvason is általában, csoportokba osztva működtünk. Voltak a *Cukák* és voltak a *Fundák*, ez utóbbi az én csapatom. Apa-cuka, fundaluka – a *Luka* csoportja titokzatos körülmények között kámforrá vált. Talán megsértődött a fapados WC-k miatt...

Jó volt végre egy kicsit kiszakadni a szürke téli hétköznapiokból, és beszakadni valami egészen másba. A napok ugyan itt is szürkén kezdődtek, mivel a Nap ekkor még nem teljesen kelt fel, de a *mifk* és a reggeli *BBQ partik* mégis felpörgettek minket. Legalábbis nem volt más választásunk.

A leendő madrichok mentori rendszerben készülnek a nyárra, a tapasztalt és tapasztalatlan jelöltek munkáját egy-egy korcsoportvezető, mentor segíti. A velük való első találkozás és beszélgetés itt, Inócityben történt meg. Ez az első személyes beszélgetés számomra talán azért nem lehetett ott és akkor kimagasló élmény, mert az én mentorom, Paszti, sajnos (és önhibáján kívül) addig még nem tudott átkelni a Börzsöny rettentő hegyvonulatain. De hasznos tanácsokat és tippeket kaptam Rózitól, ideiglenes pótmentoromtól is.

A programok, bár *néha* talán kissé elnyújtottak (öhom, unalmasak?...), voltak, de ennek ellenére is fontosnak, építőnek, és hasznosnak bizonyultak. A hossz és a terjedelem javára legyen írva, hogy ezek mind a mi fejlődésünket szolgálták, és tudásunk gyarapítását célozták. (*Ej, akkor még dolgoznunk kell*

ezen, túl sok van így is az önfeledt szórakozásból, ami köztudomásúlag a bohó gondatlanság és a felelőtlen génmanipulációs kísérletek melegágya. – a szerk.) Napjainkat a csapatépítés, csapatmunka, kommunikáció és effélék töltötték ki, de volt például önértékeléssel foglalkozó program, és drámajáték is.

Az egyik tábori orvos, Mogyi által tartott előadáson sokat tanultunk az artériás vérzésről, meg a haemorrhagia egyéb formáiról, kivéve a rektális vérzést, mert az már egy másik történet lesz: nevezetesen Cegléd, a második közös képzés (izé, mire is készüljünk? – Smuel). Itt viszont ismereteink tárházát új elemekkel bővíthettük a nyílt törésekről, és azt is megtudtuk, hogy rögzítősínként ilyenkor akár egy gumipapucs is megteszi.

Nem lenne teljes a beszámoló, ha nem említeném a nagyteremben non-stop működő teázó-kávézó és önkiszolgáló keksz-und-nápolyi büfét, valamint a karitatív, ingyenes papír-írószer lerakatot.

És ki ne hagyjam a kajáknál eleinte tágra nyílt szemekkel csodálkozva nézelődő, majd minket megszokó, és végül sábatkor velünk együtt örülő, mosolygó konyhás néniket, akik erőteljes fenékbedobással indulhatnak a *legjobbfej sze-*

mélyzet versenyen (ez az élmény Ceglédén és idén Horányban is megvolt). Kisinóc szuper volt, na. (Persze nem minden szempontból, de ezek hanyagolható tények, csupán kispolgári sírányozás alapjául szolgáló apróságok: minimalista szobáink voltak tíz főre jutó egyetlen konnektorrall, ohne szekrény, és szobánként egy fürdőfülke, ahol egy fia kámpó nem volt felszerelve, amire ruhát vagy törölközőt akaszthattunk volna, és ahol a WC is volt (luxuszosztájl!), na és az ágyak... csak azt tudnám feledni.)

2010 márciusa Egy messzi galaxisban

Cegléd a tavalyi nyár előtti tematikus hétvége színtere volt, ahol már konkrétan a tábor témával foglalkoztunk. Itt már nem csoportokra osztva, mint februárban, hanem a legtöbb foglalkozás vagy választható volt, vagy mentori csoportok szerint ment. Ezen a képzésen a napjaink nagyjából így néztek ki: *mifi*, reggeli, előadás, ebéd, *workshop*, vacsora, esti progí, és persze közte némi szünet, bár abból valahogy mégis állandóan hiányt szenvedtünk. Az előadásokat a nagy tudású vallásfilozófus, Balázs Gábor tartotta Ábrahámról, Mózesről, és a rabbinikus korszakról. Ezek na-

gyon érdekesek és informatívak voltak, még ha néhányan nehezen is bírtak végig másfél órát töretlen figyelemmel. A *workshopok* úgy néztek ki, hogy 3-4 közül lehetett választani, és mindegyiken más-más nézőpont, értelmezés szerint dolgoztuk fel az előadáson hallottakat.

Panaszkodhatnék egyes képzők bizonyos témákban való hiányosságaira, azaz hogy nem voltak felkészülve 110%-osan (persze tudtak egy csomó mindent, nálam nyilván többet), tehát meg is teszem ;). Oké, nem egyetemi felvételre készültünk, az viszont zavart, hogy néha a tudásukat nem tudták jól átadni, tehát a lényeg nem jött át egyértelműen.

A sábatok nagyon jó hangulatban teltek el, a péntek esti ima és vacsora, valamint a *chevruta* számomra a hétvégék kiemelkedő pontjai voltak.

Többen feltették már nekem a kérdés: Dani, te miért is akarsz madrich lenni?

A válaszem tulajdonképpen egyszerű: szeretek gyerekekkel foglalkozni, és fontos számomra a szerzett tudás továbbadása. És jó dolog másoknak élményt szerezni. Ez nekem a chanichévek egyfajta lezárása, befejezése, ha úgy tetszik kiteljesedése, így lesz teljes számomra Szarvas.

A másik, amit a képzés alatt

többször is nekem szegeztek: szerintem milyen egy jó madrich? Hát olyan, aki sosem fáradt, és ezerral hajt, mint egy gép. Kreatív, meg tájékozott. A következők a leendő madrichságom személyes értéktételten alapuló elvei: első a chanich, második a program, harmadik a madrichpár, negyedik az alvás. Ez persze így és ebben a formában nem igaz (*mondaná Talpas Lajos nagykerelői tanácselnök – Markos György*), de valamennyire tükrözi, hogy miért is dolgozunk. (*Eh, a madrichpárod azért szerintem valamivel tedd előbbre a listádban... – Smuel*). (*A sorrend természetesen felcserélhető, egyéntől, helyzettől függ, és kötelező jelleggel szigorúan felcserélendő, ha a dolgok is úgy kívánják. – L. D.*) (*Amen – Frau Zsuzsa Fritz, megbízott és önkéntes oktatási igazgató, kiváló önkéntes mérvadó*).

2010. Szarvas Egy szomszédos galaxisban

Ezeket a sorokat már a nyár után gépelem. Nahát, hogy mit írtam össze még a tavasszal! Elméleti felkészülés, persze... Aztán ott álltam a hátsó foglalkoztató mögötti füvön, velem szemben kilenc valódi és eleven gyerek, mellettem a madrichpárom, Somogyi Hanna, én pedig feszültebben vigyorgtam, mint egy elsőbálozó. Volt ott ideges izgalom, meg nyomasztó felelősségérzet, meg egy csomó terv is az elkövetkező tizenkét napra. De azért jó érzés is volt, na.

„Első a chanich, második a program, harmadik a madrichpár, negyedik az alvás.” Hát, a valóság végül nem egy Excel táblázat vagy check-list. Persze, a chanichjaim a legfontosabbak, de a többi azért nem ilyen egyszerűen állítható sorrendbe – az alvás mondjuk rendszerint így is az utolsó helyre kerül. A madrichpár viszont fontosabb sok minden másnál, nélküle, a közös munka, a bizalom és a türelem nélkül nem lenne csoport, tehát nem lenne semmi sem.

(*foytatás a következő oldalon*)

2001, BORI, PASZTI, ÉS A SZARVASI KAPEDLIRAJONGÓ FÜSZÁLAK BANDÁJA – A SZERZŐ JOBBOLDALT

(folytatás az előző oldalról)

Aztán jött a szülőnap, és Ádám, az egyik chanichunk hazament. A közösen eltöltött egy hét után ezt egészen más feldolgozni, mint amit elméleti oktatáson erről valaha is el lehet mondani. Csalódottság, kétségek önmagamban, a „mit csinálhattam volna jobban?” önkínzó kérdése. De ott van a csoport többi tagja, akik maradtak, már miattuk sem merülhetek el az önvádban és az önsajnálásban. Aztán persze a csoport valahogy kárpótolt, de onnan már csak 8 kisállat volt a miénk (csoportunk neve azonban megmaradt: Kilenc kisállat). Oké, nem sírok!...

Aztán elérkezett az utolsó este: OMG, elmúlt a 12 nap, amire az elmúlt két évben készültem! Végigcsináltam, tök jó volt, és tudom: jövőre is itt kell lennem! De vajon sikerült-e átadnom, amit akartam, sikerült-e olyan élményeket adni a csoportomnak, amelynek bennem is megmaradtak, még 2001-ből is? Voltam-e legalább annyira jó, mint amennyire szerettem volna lenni? Megfeleltem-e a képzőim elvárásainak? Hm... most csak röviden: van még hová fejlődnöm. *(A teljes analízist lapunk terjedelmi korlátai itt nem teszik lehetővé. – a szerk.)*

2011. február

Irány a Horány galaxis!

Ezúttal már eleve úgy hirdették meg a képzést, hogy a fő cél az újak (haha!) és a régiék (hát igen) integrálása, amiben nekem is (yesss!) van némi szerepem.

Az első esti program: hááát... De nem baj, lesz még jobb is. Másnap már közös munka, főleg az újak részére módszertan, tapasztalatok megosztása, ahol már nekem is volt mit megosztanom, naná! Megismerkedtünk az újakkal, és elég gyorsan felmértük, kik azok, akik már valamelyik ifjúsági szervezetből ismerik egymást (a szétrobbanthatatlan klikkek), vagy

éppen gyakorló madrichok, bár még csak most végzik el a szarvasi képzést. Aztán később jöttek a valóban jobb esti programok, mint például az X-Traktor, ahol a vidéki lét rögzültségét tapasztalhattuk meg egy tehetségkutató show-műsor keretein belül (volt egy nagyszerű önálló mondatom az előadásunkban: „Majd meglátjuk!” A közös bordal-szövegírásban is aktívan részt vettem, és a táncunk koreografálásánál is lettem az asztalra a garast *(ja, az volt, amikor dülöngéltetek? – Rieslinger Béla, korcsmáros és zsűritag)!*

Sokkal jobb érzés volt, hogy a tapasztalataim alapján az elméleti kérdéseket már meg tudtam feleltetni valós tábori történeteknek, volt már mire építkeznem, és volt madrichként mire visszaemlékezni, ami már önmagában is tök jó dolog. Az újak, akik tapasztalatlanok, még tele vannak kétségekkel és félelmekkel: egyáltalán, mi lesz majd, amikor ott állok a rám bízott chanichok előtt, vajon milyen lesz a csoport, mit kell tennem, hogy felkeltssem az érdeklődésüket, vagy ha kell, éppen lenyugtaszam őket – meg egyáltalán: mit és hogyan csináljak élő emberekkel?

Nagyon jó volt az is, hogy négy napig kósért ehettem, ami nekem sokat jelentett. És hogy nyugodtan, bátorító és támogató környezetben tartathattam a sábátot, ahol nem volt para, hogy valami közbejön, vagy olyat kell tennem, amit nem szerettem volna.

Az épület viszont rohadt hideg volt, főleg az elején *(mert egész télen zárva volt, csak nekünk nyitották ki és fűtötték fel – a szerk.)*, de inkább hagyjuk a kispolgári panaszkodást, az olyan 2010-es dolog!

Mint tapasztalt madrichnak *(érted: tapasztalt! :D)*, nyilván nem volt sok újdonság a módszertani foglalkozásokban, viszont elismerem: az ismétlés is hasznosnak bizonyult *(és még háányszor fog annak bizonyulni,*

kedves Tapasztalt Dani – mentorod). Így is sokat tanultam, és keblemben jó érzésekkel eltelve távoztam, még ha ez a mondat enyhén kispolgári hangulatot áraszt is! Na.

2011. március, Siófok

Egy egészen közeli galaxisban

Már az idei tematikus képzés hétvégéje. Sokkal kevesebb módszertan és integrálás, ám sokkal több konkrét nyári program.

Mindez igen hasznos volt. Az idei téma *(erről olvashattok még a lapban – L. D.)* is jobban megfogható a számomra, jobban átadható, mint amilyen a tavalyi volt. A mai aspektusok és napi témák kiválasztása teszi ezt igazán személyessé. A tematikus képzés mellett azért volt integráló program is, még ha nem is értettem egyet minden egyes állomásával (már megint kevés volt a szabadidő, mondanám, ha kispolgári létemet nem hagytam volna régésrég 2011-es önmagam mögött), és az időjárás is sokat segített, végre sütött a nap! Volt egy Talmud Game nevű program, ami *nagyon* jó volt, kreatív és hasznos is, akár a golánban vagy hermonban is meg lehetne tartani, csoportok között is, vagy keretjátékszerűen.

Volt egy múlt századelős ünnepi bálunk is, amit a Szarvasi

Izraelita Nőegylet™ rendezett, és rendkívül szórakoztatóra, könnyedre, valamint relaxálóra *(Rolex óra? – Mr. Lauder)* sikeredett. És egy másik esti program során az is kiderült a számomra, hogy vannak, akik még ásványvízzel is képesek magukat *igen gyorsan* leinni *(ugye, Ági? :D – L. D.)*. Balázs Gábor előadásai megint csak nagyon jók és koncentráltak lettek, megvolt az ívük, és tényleg sok mindenben gazdagodott általuk az ember – jó, ha sok forrás van, amiből lehet meríteni!

Probléma legfeljebb a csúszásokkal volt, amiből fakadóan egy-egy program végét levágták a képzők, és ezért kár volt. Woltak választható workshopok ezúttal is, viszont a sok felkínált opció számomra azt hozta magával, hogy valamit mindig ki kellett hagynom, pedig sok minden más is érdekelt a felkínált lehetőségek közül! *(Na, majd áprilisban, Budapestben... – a szerk.)*

Most már csak a moduláris képzésünk van hátra, a madrichvizsgák, a turnusok és madrichok beosztása, aztán nincs mese: Szarvas 2011 nektek, chanichoknak is!

Laki Dániel Márton

Egykori rántotta madrichjelölt, majd tényleges madrich, boldog ember (akinek van még hová fejlődnie)

2010, HANNA, DANI, ÉS A KILENC KISÁLLAT GALERIJE

HORÁNY+LONDON+SIÓFOK=SZARVAS

Talán furcsán hangzik a címben látott matematikai egyenlet. Hogy mi köze Horálynak, Londonnak és Siófoknak Szarvashoz? Gőzerővel folynak a szarvasi Lauder/JDC Nemzetközi Zsidó Ifjúsági Tábor előkészítő munkái. A nyáron 22. alkalommal nyílik meg a tábor kapuja 25 ország zsidó fiataljai előtt, a tavalyi évhez hasonlóan ezúttal is két turnusban.

bor korcsoportvezetői indulnak az angol fővárosba, hogy az éves szemináriumukon megismerkedjenek az idei témával, a micvék világával. Kora reggel szállunk le a piros emeletes buszok és bobby-sisakos rendőrök városában. Szállásunk közvetlenül Camden Town piaca mellett található. Előadásokat hallgatunk hét napig a tábor témájában, ötletelünk, majd konkrét

Horány

A dunakeszi rév fedélzetén szelem át a Dunát, hogy csatlakozzam az előző este kezdődött madrichképzéshez. A közel hatvan magyarországi csoportvezető első közös továbbképzése zajlik ugyanis a parti településen. Ez az integráló hétvége, amikor az új emberek először dolgoznak együtt a régi, táboroztatásban már tapasztalatot szerzett kollégáikkal. Új módszereket, új játékokat tanulunk, és jut idő egymás megismerésére is.

London

Pár héttel a horányi napok után a Ferihegyi repülőtéren találkozunk újra. Ezúttal a tá-

programokat, kerettörténetet írunk. Most döntjük el, mi lesz az első, a második, az utolsó este. A képzésünk szerves része, hogy megismerjük a helyi zsidó közösségeket is. Ellátogattunk a Zsidó Kulturális Központba (*London Jewish Cultural Centre*), jártunk a Zsidó Oktatási Központban (*London School of Jewish Studies*) illetve egy félnapos túra keretében megismertük London bevándorlók lakta keleti részének, az East Endnek zsidó múltját. Egy olyan városrészben barangoltunk, amely egykor hatalmas zsidó közösséggel, zsinagógákkal büszkélkedhetett, de ma már más nemzetek fiai és lányai lakják, s az egykori zsidó emlékek felfedezése se menne annyira egyszerűen idegenvezetőnk nélkül.

Utaztunk buszon, metróra, hajóztunk a Temzén... A helyi előadók mellett zsidó fiatalokkal is találkoztunk, akik itt végznek hozzánk hasonló munkát a fiatal generációval. Nem maradhatott el a hagyományos kincsvadászat sem, ügynököknek álcázva kellett kis csapatokban viccesebbnél viccesebb feladatokat teljesítenünk a városban. Péntek este három, közelben lévő, eltérő irányzatú zsinagóga közül választhattunk. Megható volt, amikor a rabbi szószékéről külön köszöntötte kis csapatunkat. A hétnapos képzés után becsatlakoztunk a JDC európai táborainak szervezett közös szemináriumba, 25 fős csapatunk további 11 fővel bővült, akik a romániai, bulgáriai és balti táborok vezetői, madrichjai és szervezői közül kerültek ki. Nem hagytuk ki a tavaly újranyílt Zsidó Múzeum (*London Jewish Museum*) modern technikát és ötletes múzeumpedagógia elemeket felvonultató tárlatát sem (*ahol ráadásul Eszterrel, a magyar gyakornoklánnyal is találkoztunk, ő pedig – kicsi a világ! – jó pár szarvasi madrichot és tábo-*

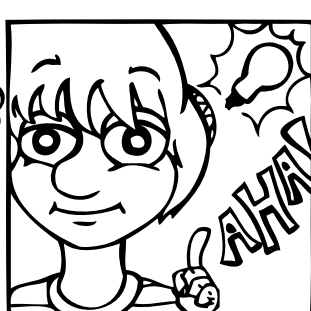
rozót ismer a DSB-ből, volt középiskolájából, – a szerk.) Rengeteg tudással gazdagodva köszöntünk el a 2012-es nyári olimpia helyszínétől... rohamléptekben elindulva a nyári táborozásig vezető úton.

Siófok

Nem sokat pihentünk, másfél nappal a londoni képzés után már úton is vagyunk Siófokra, hogy a tematikus képzésen átadjuk frissen szerzett tudásunkat a madrichoknak. Workshopok, előadások, ötletbörzék és forráskutatás váltja egymást négy napon át – megspékelve néhány remek esti és speciális programmal, melyek a nyárig maradjanak meglepetések. Az utolsó délutánon csatlakozott hozzánk egy az országban tartózkodó, önkéntesként világszerte aktív munkát végző zsidó fiatalokból álló amerikai csoport is, akikkel kölcsönösen megoszthattuk tapasztalatainkat.

A gépezet elindult, indul a visszaszámlálás!

dr. Paszternák András
kispaszi@szarvasmifkad.eu

Viszonylag hamar elvesztetem az esernyőmet, és ez jó ideig nem is zavart volna, mert-hogy csak késő ősszel kezdett el szakadni az eső. Előtte rá se lehetett ismerni az országra, sütött a nap, kellemes szellő fújdogált, de utána kifejezetten rossz volt, hogy nincs meg az esernyőm. December végére meg már mindegy is volt, mert soha nem látott mennyiségű hó lepte el a szigetországot. Időjárási viszontagságok...

Az első, csupán a nemzetközi diákoknak szóló bemelegítő, ismerkedős, hozzászoktatós hét után jött a második bemelegítő, ismerkedős, hozzászoktatós hét, de ezúttal már angol diákokkal együtt. Miután ilyen alaposan bemelegítettünk, el is kezdődhetett az egyetemi szemeszter, de csak szépen lassan. Még szinte meg sem érkeztem, de a nemzetközi hetet követő hétvégén már ros hasanát ünnepeltük. Rendes zsidó lány révén nekiláttam, hogy megkeressem az *egyetem rabbiját*, mert mint arról korábban tájékoztattak minket, az egyetemen elég sok (ha jól emlékszem 12 – na jó, annyi talán nem is létezik... :D) felekezet vezetője megtalálható, ha esetleg a kedves diákoknak lelki támaszra vagy hasonlóra lenne szükségük. Persze a kapott információknak csak egy része maradt meg bennem, így hát betévedtem egy az egyetem tövében található viszonylag templomszerű épületbe (klaszszikus anglikán templom), ahol egy ideig nem találtam senkit és semmit, majd egy nagyon kedves reverendás úr érdeklődött, hogy kit keresek. Elmagyaráztam neki: elsőéves vagyok, és a tájékoztatón azt mondták, hogy itt több felekezet is megtalálható. Mondta, hogy igen, és felsorolt pár irányzatot, én meg gondolom elég bután néztem, mert ő óvatosan megkérdezte: „Oh, bocsáss meg, egyáltalán: keresztény vagy?” „Oh, hát az az igazság, hogy zsidó vagyok, és egy rabbit keresek.” – válaszoltam. Hosszas jóízű nevetés után – ami közben nekem volt

időm teljesen vörössé válni – még levegőért kapkodva szabadkozni kezdett: soooooorrry, soooooorrry, fuuunnnny fuunnnny, majd kikereszte a noteszából Alan rabbi számát, majd meginvitált egy rövid tárlatvezetésre a templomba. Közben megvitattuk az élet nagy dolgait, és azóta is ahányszor csak egymásba botlottunk Cecil tisztelendővel, mindig kellemesen eltársalgunk. Ezzel jól össze is kavarom a kedves angol barátaimat, hogy

akkor mégis *mi* vagyok, pedig enélkül is elég nagy káosz van a fejekben, mert például ha *Jewish* vagyok, akkor ez azt jelenti, hogy nem vagyok teljesen *Jew*, csak *Jewish*, de azért ugye úgy imádkozom, hogy a cipőmet leveszem? Nem, attól még, hogy nagyon sokszínű a társadalom (az egyetemről nem is beszélve), az még nem jelenti azt, hogy az emberek ismerik is egymás kultúráját (de legalább a nagy többségre nem jellemző,

hogy utálná a pirézeket).

Leeds egyébként Nyugat Yorkshire megye 800 ezres városa (agglomerációval együtt 1,5 millió) az Egyesült Királyságban. Rengeteg park van a belterületen és a környéken, egészen pontosan a város területének 65%-a zöldövezet. Leeds az ipari forradalom hatására legelőször jelentős gyapjúfeldolgozó, majd kereskedelmi központ, aztán egyetemi város lett. Jelenleg London után Anglia legnagyobb üzleti, banki, és jogi központja, és nem melleleg a sziget harmadik legnagyobb zsidó közössége is itt található, 8+1 (ami az egyetemi) aktív zsinagógával.

Kicsit el is kalandoztam ros hasanától és Alantól. Szóval Alan és a felesége, Tanya, meg a gyerekeik a hivatalos egyetemi ortodox zsidó család. Nagyon kedvesek, és hetente rendeznek valami összejövetelt a házukban a diákok számára, ahol vacsorával és/vagy süteményekkel várnak minket. Amikor felhívtam Alant, hogy hová mehetek ros hasanázni, kicsit meglepődött, de elmagyarázta, hogy hol és mikor jelenjek meg. Amikor a tesómékkal (meglepően) pontosan megérkeztünk a frissen felújított házba, egy idősebb szakállas bácsi invitált be minket. Bemutatta a feleségét meg a nagyon sok gyereket, és elmondta, hogy „mi vagyunk itt a Chabad”. Aztán megjött Alan, a felesége, meg a gyerekek, és ők elmondták, hogy „mi vagyunk az ortodoxok”. Ezen kívül voltunk még mi hárman, és még mondjuk 6 diák. Szóval kb. 4 emberre jutott egy rabbi, egy rabbifeleség, és fejenként legalább egy olyan igazi kis ganef. Miután a mechica mögött végigszenvedtük ros hasanát (ami életem egyik legunalmasabb ros hasanája volt, a legkevésbé kommunikatív lányokkal körülöttem), úgy gondoltam, hogy egy kicsit újraértékeltem az életemet, végül is az utóbbi 20 évem minden percét zsidó közösségben töltöttem, igazán nem lehet belőle gond,

ha kipróbálnám az életet egy kicsit más környezetben is.

Weird, isn't it? (Ezt nagyon szeretik itt mondani. Soooo weird. Unbelievably weird. Such a weird stuff. She is just sooooo weird. Meg ilyenek. Persze, egy ilyen sokszínű társadalomban...) Szóval az első egy-két hétben (bemelegítés) nem is nagyon mentem el sehová, csak regisztráltam a JSoc-nál, ami a Jewish Society. Rengeteg society van az egyetem(ek)en, és aki nem tagja egynek sem, az nagyon gáz. Minél többnek vagy tagja, annál menőbb vagy, de valószínűleg bárki tud olyat találni, ami tetszik neki, mert nem csak politikai, vallási, vagy szakokhoz kapcsolódó egyesületek, és (extrém)sportklubok vannak, de akad még Chocolate Society (ChocSoc) is. JSoc-ja szinte

minden egyetemnek van, de olyan sok taggal, mint a leedsi egyetem, csak kevés büszkélkedhet (London és Manchester). A rabbik számáról nem is beszélve, ami itt az eddig említett kettővel együtt négy – de azért ez egy kicsit túlzás, mert én nagyon sok programra járok, de a negyedikkel még nem is találkoztam. Ő biztos szabadságon van.

Gondolom már rá is jöttetek, hogy nem olyan egyszerű az embernek megszabadulnia a múltjától. :D Szóval azt hiszem maximum két hetet bírtam ki, na de hát ha így szebb az élet?!

Szóval nem csak sokan vagyunk, de rengeteg programunk is van, bár ebből a legtöbb a szavazás és a kajálás – ezeken a programokon szoktak a legtöbben részt venni. Van egy nagy

közösségi házunk is, a Hillel House, amihez az idei évtől kezdve egy kóli is tartozik, és általában ott vannak, vagy legalábbis ott kezdődnek a programok, de a Chabadnak is van egy külön háza, ahol az év elején a nem túl sok embert felvonultató ros hasanán is voltunk. Azóta valamivel többen járnak oda, de itt (is!) probléma, hogy kevesen jönnek a zsinagógába, viszont az azt követő (ingyen) kiddusra, vacsorára (amik egyébként fantasztikusak tudnak lenni) annál többen. Bár a legjobb vacsik a rabbis családoknál szoktak lenni, de a második- és harmadévesek is szoktak péntek esti oneget szervezni a saját házukba, és ide az elsőéveseket is meghívják. Ez egy nagyon kedves szokás.

Idén már nem koliban lakunk, hanem mi is lakást bér-

lünk, amihez jár egy normális konyha is, és már alig várom, hogy főzzek valami finomat! :) A mostani kolitársaim is ismerik már a *lechót* meg a *poprrrikosh crrompley*-t, viszont a kiejtést még gyakoroljuk...

A régi és az új madrichtársaság (Jewish Society Community) egyaránt rengeteg programot szervezett nekünk, de az év egyik legfontosabb eseménye még hátravan. Minden tanév végének közeledtével rendeznek egy óriási jótékonyági bált, aminek a bevételét tavaly például rákos gyerekek gyógyítására ajánlották fel.

Most meg már tavaszodik, és lassan vége a második évnek is. Hó helyett megint eső esik, az esernyő pedig fogyó eszköz.

Sági Miri
Leeds, UK

A RABBI ÉS A CSODÁFA

A táborban biztosan hallottatok már a Báál Sém Tov csodás történeteiről, vagy Júda Mákábi hősiek chanukai tetteiről. Most, pészách és a pészách második napján kezdődő ómerszámlálás előtt egy olyan nagy rabbiról mesélek nektek, akiről Szarvason ritkán esik szó, pedig itt, Izraelben szinte minden kisgyerek ismeri őt. Úgy hívják, hogy rabbi Simon bár Jocháj. Ő volt minden idők egyik legnagyobb tóratudósa, korának legismertebb rabbijai is mind hozzá fordultak, ha kérdésükre nem találtak választ.

Rabbi Simon bár Jocháj egy napon néhány emberrel beszélgetett. Amikor a társaság egy tagja megjegyezte, hogy milyen csodálatos dolgokat építettek Izraelben a rómaiak, rabbi Simon leintette őt, és azt mondta: „Nem nekünk csinálták ezt, hanem saját maguknak.” Ennek a mondásnak gyorsan híre ment, és hamarosan eljutott a római császárig. A császár rettenetesen dühös lett, és elrendelte, hogy rabbi Si-

mont azonnal szállítsák elé, és ott öljék meg. A rendelet hírére a rabbi fiával együtt a zsinagógában rejtőzött el, de néhány nappal később onnan is továbbállt. Mezőkön-hegyeken vágtak keresztül, míg egyszer elértek egy barlangig. Abban a pillanatban, amikor beléptek a barlangba, csoda történt: a bejárat előtt hirtelen egy bővizű forrás eredt a sziklából, és egy hatalmas szentjánoskenyérfa nőtt ki a földből, tele gyümölcselel. Ez azért volt különösen nagy csoda, mert a szentjánoskenyérfa sok-sok évig csak növekszik, nem hoz gyümölcsöt, ez pedig éppen csak kinőtt a földből, máris roskadozott a terméstől. A csodálatos szombaton fügét termett, hogy a két nagy bölcs kellőképpen megtisztelhesse a sábatot. Rabbi Simon és fia, Elázár 12 évig lakott a barlangban. Senki nem tudta, hogy hol rejtőzöködnek. Más se csináltak egész nap, csak a Tórát tanulmányozták. Hatalmas tudásra tettek szert, és ha elakadtak egy kérdésnél, maga Élijáhu próféta sietett a segítségükre. Olyan részletesen és mélyen me g - ismer-

ték a Tórát, mint ahogyan senkinek a világon nem sikerült.

12 év elteltével Isten angyala a tudomásukra hozta, hogy meghalt a császár, elmúlt a veszedelem, előjöhetnek a barlangból. Igen ám, de annyira el voltak merülve a Tórában, hogy ha ránéztek valamire, és az nem tetszett nekik, szemükkel felperzselték azt. Ezért az angyal visszaküldte őket még egy évre a barlangba, ahol tovább tanulmányozták a Tórát és még bölcsőbbek, még tudósabbak lettek. Egy év után ismét előjöttek a barlangból, ekkorra már tudtak bánni a haragjukkal, és nem égettek fel a pillantásukkal mindent maguk körül. Visszatértek a tanítványaikhoz, és átadták nekik tudásukat. Rabbi Simon megosztotta velük azokat a mély titkokat, amelyeknek a birtokába jutott. Egyik tanítványa írta le ezeket, és ezt a könyvet ma Zohár néven ismerjük.

Rabbi Simon bár Jocháj egy Meron nevű városkában halt meg lág báomerkor, a pészách második napjától számított 33. napon. Ezen a napon emberek ezrei utaznak Meronba, hogy a nagy rabbi sírjánál imádkozzanak. És még ennél is többen gyűjtanak hatalmas tábortüzekeket, táncolnak körülöttük, esznek és isznak, ezzel is emlékezve a tudós rabbira. Izraelben a gyerekek már pészách után elkezdik gyűjtögetni a faágakat, deszkákat, hogy minél szebb tüzet rakhassanak majd – természetesen a felnőttek, hiszen a tűz veszélyes és nem játék.

Anna

Vezesd el rabbi Simont és fiát a bal felső sarokból a jobb alsóba lévő barlanghoz!

Próbáld meg csak szemmel végigkövetni az útjukat!

RECEPT: KAROBOS CSIGA (TEJES)

És akkor egy recept, amelybe a töltelék a szentjánoskenyérfa terméséből, karobból készül. A magok nyersen is ehetőek, rabbi Simon és rabbi Elázár is így ették, de ha összetörjük a magokat, barna por lesz belőlük, amely hasonlít a kakaóhoz, de édesebb annál. A sütéshez kérjétek szüleitek segítségét!

40 dkg liszt
1 dl olaj
2-3 dl tej
1 kocka élesztő
2 evőkanál nádcukor
a töltelékhez: **karobpor** és **nádcukor keveréke**, ízlés szerinti mennyiségben

Az élesztőt langyos vízbe morzsoljuk. A lisztet tálba szitáljuk, hozzáadjuk a többi hozzávalót, és alaposan összegyúrjuk. A vizet apránként adagoljuk, hogy a tészta ne legyen se túl lágy, se túl kemény. Ha a tészta rugalmas, letakarjuk egy fél órára, amíg kissé megkel, majd nagy téglalap alakúra nyújtjuk. A tésztát megkenjük egy kis olajjal, és rászorjuk a töltelékkel. Kis vajdarabokat is tehetünk a töltelékre, hogy jobban olvadjon a keverék. Szorosan feltekerjük, ujjnyi vastag szeletekre vágjuk, és sütőpapírral bélelt tepsi-re rendezzük a tekercseket. Még egy negyed órát pihentetjük, majd 180 fokban, 25-30 perc alatt szép pirosas-barnára sütjük a csigákat.

JÓ ÉTVÁGYAT!

SZABADULÁS EGYIPTOMBÓL

Az alábbi mesében Mózes életének egy fontos történetéről olvashatsz, ahogy azt a Bibliából megismerhetjük. A történet után egy képes feladatot és egy szöveges rejtvényt is találsz. A képes feladathoz leginkább éles szemre van szükség, ha pedig jól figyeltél a mesére, akkor biztosan meg tudod oldani a rejtvényt is.

Ebben az időben a héberek Egyiptomban éltek rabszolgasorban, ők hordták a hatalmas köveket, melyekből az egyiptomiak palotákat, piramisokat építettek. Itt nőtt fel Mózes és két testvére, Mirjám és Áron is, akik szintén zsidók voltak. Mózes azonban a királyi palotában lakott, mivel őt a fáraó lánya nevelte fel. Egy nap azonban bajba került: összeverekedett egy rabszolgahajccsal, mert az kegyetlenül ostromozta a köveket cipelő zsidó munkásokat, a verekezésnek pedig rossz vége lett. Mózes úgy megütötte a hajcsárt, hogy az meghalt. Megijedt erre Mózes, és elmenekült, hogy büntetésből ne ölesse meg a fáraó. A távoli Midjánba ment, és ott egy jó ideig pásztorokodással kereste kenyerét. Egy midjánita pap, Jitró házában lakott és elvette feleségül lányát, Ciporát. Nem felejtette el azonban egy percre sem, hogy népe még mindig rabszolgaként él Egyiptomban. Egyik nap, ahogy legeltette a nyáját, az egyik birka elcsatangolt. Amikor Mózes utánament, hogy megkeresse, különös, lenyűgöző látvány tárult szeme elé. Egy égő csipkebokrot látott, mely égett ugyan, de nem hamvadt el. Alig hitt a szemének. Hirtelen hangot hallott:

– Mózes! Vedd le saruidat, mert ahol állsz, az szent hely! Figyelj

rám! Azt akarom, hogy vezesd ki népemet a rabszolgaság házából, Egyiptomból, a szabadságba!

– De, én... én csak egy egyszerű pásztor vagyok – válaszolta rémülten Mózes.

– Hajítsd botodat a földre!

Mózes így tett, s a bot egyszer csak kígyóvá változott.

– Most fogd meg a kígyót a farkánál!

Mózes engedelmeskedett, erre a kígyó visszaváltozott bottá.

– Menj hát és mondd meg a fáraónak, hogy kivezeted a hébereket Egyiptomból. Ha nem hinnének neked, mutasd be nekik a csodákat.

– Nem fognak nekem hinni. Nem beszéljek jól – mondta Mózes.

– Akkor testvéred, Áron szól majd helyetted. Most menj Egyiptomba, és én veled leszek!

Mózes így tett, visszaindult hát Egyiptomba, hogy az Ö'rökkévaló segítségével kivezesse népét a szolgaságból a szabadságba.

Amikor visszatért, testvérével, Áronnal elmentek a fáraóhoz, és azt mondták neki:

– A héberek I'stene küldött minket, hogy kivezessük Izrael fiait a pusztába, s ott áldozunk neki.

– Nem ismerem ezt az I'stent. Nem tudok róla semmit, sem a csodákról, amiket tesz. – válaszolta erre a fáraó.

Áron ekkor ledobta a botját, az pedig kígyóvá változott azon nyomban.

– Ezt az én varázslóim is könnyedén meg tudják csinálni. – mondta a fáraó, majd behívatta őket. Az egyiptomi mágusok szintén kígyóvá változtatták botjaikat, hogy megmutassák ők mit érnek. Erre azonban Áron kígyója felalta az ő csúszómászóikat egy szempillantás alatt.

A fáraó nagyon mérges lett és

ahelyett, hogy elengedte volna a zsidókat, még keményebben dolgoztatta őket.

Ekkor az Ö'rökkévaló csapásokat bocsátott az egyiptomiakra.

A fáraó minden egyes csapás után már-már engedett, de a végén mindig megkeményítette szívét, és nem engedte el a zsidókat.

I'sten elsőként vérré változtatta az összes folyót és minden vizet, ami Egyiptomban volt.

Másodikként békák lepték el az országot.

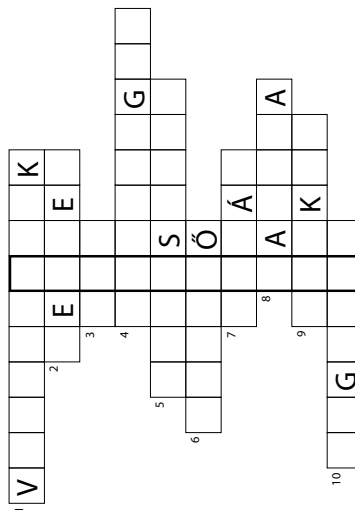
Ezután jöttek a szúnyogok, a vadállatok, majd a dögvész, a kiütések, a jégeső, a sáskák, a sötétség, de a fáraó még mindig megmakacsolta magát.

Az utolsó csapás volt a legkegyetlenebb. Az Ö'rökkévaló megölt minden egyiptomi elsőszülöttet, csak a zsidók házat kímélte, mert nekik előre megmondta, hogy jöjjék meg vérré ajtófélfáikat, és a halál angyala így elkerüli őket.

A tizedik csapás után a fáraó teljesen megtört, mert elvesztette elsőszülött fiát. Elengedte végre a zsidókat, akik így sok-sok évi rabszolgaság után kivonultak a szabad életbe.

Eddig tartott a mese. Azt tudod, hogy idén április 18. és 26. között ünnepeljük pészachot, sőt, a világon mindenütt ebben az időben együtt ünnepel minden zsidó? Pészach ünnepén az Egyiptomból való kivonulásra emlékezünk. Az ünnep a szederesti vacsorával kezdődik, amikor közösen meghallgatjuk a kivonulás történetét, benne a

tíz csapással. A vacsora is különleges ilyenkor, sok olyan dolgot eszünk és teszünk, amit amúgy hétköznap nem szoktunk. Ha van nálatok szederesti vacsora, vagy mentek valahová szédert ülni, figyelj jól, mert meghallgathatod, mi történt a zsidó néppel, miután otthagyták Egyiptomot. Kérdezd majd meg, mit csinálunk ilyenkor másképpen a vacsora alatt, és miért eszünk másféle ételeket. Érdekes dolgokat hallhatsz.

Töltsd ki a rejtvényt, találd meg a megfejtését!

1. Ez az a csapás, amikor orosz-lánok jöttek, tigrisek és párducok.
2. Mindenki vakarózott.
3. Ez vált vérré.
4. Vízparton nagyon sok van belőlük, nem szeretjük őket.
5. Kisbabák más szóval.
6. Téli, kemény csapadék.
7. Ezzel sújtotta az Ö'rökkévaló az egyiptomi elsőszülötteket.
8. Ez az az épület, ahol Mózes felnőtt.
9. Ezek ették meg a termés nagy részét.
10. Ebben a csapásban az állatok betegségben pusztultak el.

Ez a mese és ez a két feladat eredetileg Fritz Zsuzsa Ösök és bűsők: Zsidó történetek, bibliai mesék és szórakoztató feladatok gyerekeknek és az egész családnak című könyvében jelent meg.

A KÉT KÉP KÖZÖTT 10 APRÓ ELTÉRÉS VAN. MILYEN GYORSAN TUDOD MEGTALÁLNI ÖKET?

Az idei turnusok időpontjai

A turnusok 12 naposak, vasárnaptól péntekig tartanak.

I. turnus: július 17 – július 29.

II. turnus: július 31 – augusztus 12.

A részvételi díj

A tábor egy főre eső teljes költsége **200.000 Ft**, de:

► A JDC és a MAZS Alapítvány támogatásával a tábor csökkentett részvételi díja **49.000 Ft**.

► Az egy háztartásban élő második testvér **44.000 Ft**-ért, további testvérek **40.000 Ft**-ért vehetnek részt a táborban.

► A buszutazás költsége fejenként **3.000 Ft** (a buszok légkondicionáltak).

► Részvételi díj az Oroszországból érkező gyerekek számára: 500 USD;

► Amerikai Egyesült Államokban, Kanadában élő gyerekek számára: 1400 USD;

► Nyugat Európából érkező gyerekek számára: 1000 USD.

► Izraelben élő gyerekek számára: 1000 USD.

Tisztában vagyunk azzal, hogy vannak családok, akiknek ez az összeg is igen magasnak bizonyul és olyanok is, akik szívesen támogatnák ezen családokat, ezért ettől az évtől bevezetünk új fizetési lehetőségeket, amelyek ezt hivatottak segíteni. Szeretnénk lehetőséget teremteni arra, hogy a saját gyereke részvételi díján felül olyan gyerekeket támogathasson, akiknek a táborozás anyagi okok miatt elérhetetlennek tűnik. Minden további befizetett forinttal ön ilyen táborozókat, és rajtuk keresztül a tábor közösségét támogatja.

59.000 Ft befizetésével ön a **JDC Magyarország Jaffe Zsidó Családsegítő Programját** támogatja

70.000 Ft befizetése esetén ön biztosítja, hogy **egy másik táborozó fél áron jöhessen** a táborba

85.000 Ft befizetésekor ön **egy rászoruló táborozónak ingyenes részvételt biztosít**

110.000 Ft befizetésével **biztosítja egy testvérpár ingyenes táborozását.**

Amennyiben ön a teljes támogatói árat (200.000 Ft) befizeti, választhat két résztvevőt, akiknek így a táborozása ingyenes.

Minden támogatói ár tartalmazza a buszos utazást. Természetesen szívesen vesszük a fentiekől eltérő összegű támogatásokat is. Amennyiben ezzel a lehetőséggel szeretne élni, kérjük, jelezze ezt a jelentkezési lap leadásánál, illetve az online jelentkezésnél a megfelelő helyen!

A kiemelt árat fizető támogatóink nevét az általunk használt fórumokon adományozóként szeretnénk feltüntetni. Ha nem kíván ezzel a lehetőséggel élni, kérjük, jelezze azt a befizetésnél vagy a jelentkezésnél!

Kedves szülő! Lehet, hogy nem is gondolja, de ön is tud segíteni Szarvasnak!

Nem csak pénzre van szükség a tábor működtetéséhez. (Bár arra is, ráadásul sokra.) Nagy segítség lehet az is, ha valaki például a vállalkozása eszközeivel vagy szolgáltatásaival járul hozzá Szarvas fenntartásához és a nyári turnusok megtartásához. Már az is komoly hozzájárulás lehet, ha valaki nyersanyagokkal (mint író- és rajzeszközök, papíráruk), egyéb eszközökkel, bútorokkal, vagy akár utaztatási lehetőséggel (például egy busz használatának lehetőségével) tudja támogatni a tábor. Mi igyekszünk mindent megtenni a működéshez szükséges anyagiak előteremtéséért, de a pénzen kívül nagyon sok minden más is segítheti a munkánkat, és ezzel a gyerekek nyaralását.

Ha úgy érzi, hogy ön is tudna tenni valamit a táborért, kérjük ne habozzon, hívja fel személyesen a táborvezetőt, **Friedman Sashát: +36-1-3116669/203, 204.**

Mi ígérjük: mindent megteszünk azért, hogy az ön gyerekének és minden táborozónak felejthetetlen és nagyszerű élmény legyen a Szarvason eltöltött 12 nap.

ÁPRILIS 10-ÉN INDULT ÚTJÁRA SZARVAS 2011

...ugyanis ezen a napon volt a Szarvas nyílt nap, amikor szülők és táborozók egyaránt találkozhattak a tábor vezetőjével, a korcsoportvezetőkkel, és jó pár madrichal, vagyis a nyári csoportok vezetőivel. Ráadásul ezen a napon indult el az idei jelentkezés, sőt, aki helyben fizette be a tábort, annak az ár is olcsóbb volt! Délelőtt 11-re már egész sokan ott voltak a Bálint Házban, ekkorra már az információs pultor is sárga pólós madrichok vették át, sokan közülük a számítógépes regisztrációnál és a pénztári befizetésnél is segítettek, és volt, aki az új szarvasi ajándékokat osztogatta az érkezőknek. Mert hogy van pár új dolog: idén végre készült szarvasos hűtőmágnes, és karra vagy lábra csatítható fényvisszaverő csík is. Míg az első szimplán jól néz ki, az utóbbinak a bringások is nagy hasznát vehetik.

A nagyteremben, ahol a pénztár volt, délután 4-ig szarvasi képeket vetítettünk, és itt volt az egyik információs asztalunk is. Örömmel láttuk, hogy voltak olyan madrichok, akik csoporttalálkozót is tartottak.

Délután 1-től, a nyílt nappal párhuzamosan az idei madrichképzés soron következő foglalkozásai mentek, először Fehérvári András, majd Zev Paskesz, végül Kovács Virág micvékhez

kapcsolódó workshopjain ült nagyobb madrichcsapat.

Az nyílt nap délutáni lezárultáig több mint kétszáz táborozó regisztrált és fizette be a részvételi díjat, ami azt is jelenti, hogy a magyarok számára fenntartott nyári helyek fele az első napon elkelt!

A nyílt nap és az aznapi képzés után a Bálint Házban köszönhetően érdekes program várta az érdeklődőket: *A rabbi, a pap meg a többiek* néven futó népszerű beszélgetéssorozat során következő részében Szabó András evangélikus lelkész, Köves Slomó lubavici rabbi, Hájós András zenész és tévés személyiség, Unoka Zsolt pszichiáter, valamint Gesler Lili színésznő arra próbált meg választ találni, hogy vajon működhet-e a vegyes házasság. A Till Atilla vezette műsor nézőközönsége teljesen megtöltötte a nagytermet, még pót székeket is kellett kerítenie a szervezőknek. (A ház weboldalán – balinthaz.hu – az információk sorban kerülnek fel a sorozat további részéről, ezt érdemes szemmel tartani!)

A Szarvas Times stábjá is szép számban képviseltette magát a nyílt napon, és estére fáradtan, de sok élménnyel, mi több, sok új és hasznos tudással tértünk haza a Times HQ falai közé.

– Lev

TAVASZ • SZARVAS • ŐSZ • TÉL

